ЛИСТ ПРАВОСЛАВНЕ
ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

Виноград Господњи

Година четрнаеста Број 3-4 Нови Сад Крстовдан - Божић 2018. Бесплатан примерак

Мир Божји – Христос се роди!

Са благословом Његовог Преосвештенства
Епископа новосадског и бачког Господина др Иринеја

Лист православне Епархије бачке

Година четрнаеста, број 3-4,
Нови Сад, Крстовдан - Божић 2018.

Уредник:
Протојерej Милован Миодраговић

Чланови уредништва:
Протојерej-ставрофор Миливој Мијатов
Протојерej Владан Симић
Протојерej Жељко Латиновић
Протонамесник Милорад Мировић
Презвитер Игор Игњатов
Презвитер Лео Малешевић
Катихета Данило Михајловић

Уредништво:
Змај-Јовина 4, 21000 Нови Сад
Електронска адреса:
vinogradgospodnji@gmail.com
www.eparhija-backa.rs

Техничка обрада и штампа:
Принт студио ИН, Нови Сад

Тираж:
12.000 примерака

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице Српске, Нови Сад 271.2 (5)
ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ:
Лист Православне Епархије бачке
/Главни и одговорни уредник протојерej
Милован Миодраговић - год. 1, бр. 1 (1976) - год.
25 бр. 82 (2000); Год. 1, бр. 1 (2001) - Нови Сад:
Епархија Бачка, 1976-2000; 2007 - 29 цм
Четири пута годишње.

ISSN 0353 / 1783, COBISS.SR-ID 16504322

САДРЖАЈ

БОЖИЋНА ПОСЛАНИЦА 3

ВИКАР ЕПИСКОПА БАЧКОГ
Приступна беседа Епископа
мохачког г. Исихија 7

ОСМИ ДАН
Знак Сина Човечијега 11

РАЗГОВОР
Епископ бачки Иринеј –
Несаломив је дух српског народа 12

САОПШТЕЊЕ
Став Српске Православне Цркве
о црквеној кризи у Украјини
после најновијих одлука
Цариградске Патријаршије 22

Реаговање Српске Православне Цркве
поводом одлуке о формирању војске
косовско - метохијских албанаца 23

ОЧЕ, ДА ТЕ ПИТАМ
О Божићу 24

ИЗ СВЕТООТАЧКЕ РИЗНИЦЕ
Молитва светог Григорија Паламе 26

СТАРЕЧНИК
Преподобна мати Теодора 28

ИЗ ЛЕТОПИСА
Храм Вазнесења Господњег
у Горњем Ковиљу 29

ПОРТРЕТИ ГОВОРЕ
Илија Огњановић Абуказем
(1845 – 1900) 30

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ
Свети Максим Исповедник
Одговори Таласију 31

ИЗ ШКОЛСКЕ КЛУПЕ
Свети Сава - школска слава 33

АКТУЕЛНОСТИ 35

КАЛЕНДАР АКТИВНОСТИ
ЕПИСКОПА БАЧКОГ 44

Божићна посланица

Српска Православна Црква
својој духовној деци о Божићу 2018. године
Иринеј,
по милости Божјој православни Архиепископ пећки,
Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски,
са свим архијерејима Српске Православне Цркве,
свештенству, монаштву и свим синовима и кћерима наше свете Цркве:
Благодат, милост и мир од Бога Оца и Господа нашега Исуса Христа и Духа Светога, уз радосни божићни поздрав:

Мир Божји, Христос се роди!

И Логос постаде тело и настани се међу нама,
и видесмо славу његову, славу као Јединородног од Оца,
пун благодати и истине (Јн 1, 14).

Речима *Логос постаде тело* изражава свети апостол, јеванђелист и љубљени ученик Христов Јован велику тајну наше хришћанске побожности. Онај Који „беше у почетку", тојест од искони, кроз Кога све постаде, и без Кога ништа не постаде што је постало, Онај Који је Живот (Јн 1, 1-3), Логос, Слово, Реч Божја, постаде тело када наступи пуноћа времена (Гал 4, 4), како би свим људима уручио дар усиновљења и све их привео и узвео Свом и нашем Оцу небеском ради спасења и вечног живота (2 Кор 6, 18).

Рођење Господа нашега Исуса Христа је догађај који људску историју дели на два дела, на оно што се дешавало пре Његовог Рођења, а што разумемо као припрему људи за Месијин долазак, и на време после Његовог Рођења, у коме и ми живимо. Чак и они који из најразличитијих разлога не желе да помену Христово име и говоре о „старој" и „новој" ери, заправо на врло добар начин тумаче оно што Црква Христова већ две хиљаде година благовести: да је пре Христа све било старо, а са Христом је све ново, и човек, и његов живот, и целокупна историја (Отк 21, 5).

Рођење Сина Божјег је за хришћане централни, кључни, најважнији догађај светске историје и његов смисао у апсолутној мери утемељује хришћански начин живота и хришћански поглед на свет. На ове темеље данас, када сте сабрани у светим храмовима, желимо да вас подсетимо, драга наша духовна децо. Истицање јеванђелских темеља православне вере никада није сувишно јер смо сви склони да, готово неприметно, у веру уносимо сопствене ставове. Нарочито лако се то дешава са судовима и ставовима света и времена у коме живимо и врло често њима просуђујемо Јеванђеље и њима тумачимо догађаје из историје спасења. А за хришћане је једино супротан поступак исправан. Јеванђеље, смисао догађаја из историје спасења и евхаристијско искуство живота у Цркви темеље нашу веру и суде свету и свакој историјској и цивилизацијској епохи. Почнимо најпре са благодарењем.

Ко не жели или није способан да благодари, вероватно не може ништа од хришћанске вере да докучи (1 Сол 5, 8; Флп 4, 6). Ако смо неблагодарни, сматрамо да никоме ништа нисмо дужни и да нам све припада по нашим сопственим заслугама. У том случају не дугујемо ништа својим родитељима и прецима, друштву у коме живимо, ближњима са којима живимо, а понајмање смо дужни Богу. Тако се манифестује животни етос крајње саможивости који препознајемо и у времену у коме живимо. А итекако смо дужни и прецима, и родитељима, и друштву чији смо део, а посебно Богу. „Јер Бог тако заволе свет да је Сина свога јединородног дао да нико ко верује у њега не пропадне него да свако има живот вечни" (Јн 3, 16). Отац нам Свога Сина даде, не као плату и награду за наш труд већ као незаслужени дар Његове љубави, јер „тако заволе свет". Незаслужена плата се само и искључиво са крајњом благодарношћу може примити зато што је она, просто, дар. А поклања се онима који са љубављу данас приступају малом и „немоћном" новорођеном де-

Божићна посланица

тету Христу, јер се детету и не може другачије приступити осим са љубављу. Дете само речи љубави разуме, баш као што и Бог само језик љубави говори и разуме. А дар је потврда и знак љубави. Бог Отац нам данас дарује Свога Сина, а ми са љубављу у благодарности тај дар примамо. И тек на основу овог темељног става нашег хришћанског постојања можемо даље да говоримо о још неким аспектима данашњег Празника.

Син Божји прима људску природу и у витлејемској пећини се рађа и полаже у јасле не престајући да бива Бог, а постајући потпуни човек, Богочовек. И ово је највећа тајна наше побожности да Бог може бити присутан у човеку (1 Тим 3, 16). Од Духа Светог и Марије Дјеве рађа се истинити Бог и истинити човек, Богочовек Исус Христос. Од тог давног витлејемског догађаја све је у човековом животу ново, исто тако као што је и ово био нов и јединствен догађај у историји (2 Кор 5, 17). Бог се нераскидиво сједињује са човеком и ко год се у крштењу и миропомазању роди од Духа Светог син је Очев, истина не по природи као Христос већ по благодати и усиновљењу (Гал 3, 26). Рађа се нови човек од Духа Светога, за спасење и вечни живот. И тако, Сâм Бог кроз Оваплоћење, а затим и наша вера, уздиже човека, и то сваког човека, на највеће могуће достојанство – да буде пројава Божје присутности у свету.

„Видех лице твоје као да видех лице Божје" (1 Мој 33, 10), говорио је праотац Јаков своме брату Исаву. Ово сведочанство братске љубави у потпуности је постало могуће после Оваплоћења Сина Божјег и оставља најдубље последице на наш однос према другим људима, знаним и незнаним, пријатељима и непријатељима, према свима који уђу у наш живот, као и према онима којима ми уђемо у живот – да само преко њих и кроз изражену љубав према њима води пут ка Богу. Подвигом да заволимо ближњег ми пројављујемо истинску и праву љубав према Богу. Онај ко каже да воли Бога Кога не види, а мрзи брата свога којега види, само лаже и себе и Бога (1 Јн 4, 20). Сви ми, рођени од Духа Светог, попут Богомладенца Христа, крштени и миропомазани, сви људи до дана данашњег, научени од Духа Светога, Који је Дух заједнице, исповедамо да човек једино у заједници љубави истински живи као човек. И позвани смо да такве везе градимо у браку, породици, ширем друштву, а свакако и у Цркви, која је по својој природи заједница љубави. Отуда је на почетку поменута саможивост и самодовољност заправо хула на Духа Светог, болест од које се одмах треба лечити чим се примете и најмањи знаци њеног постојања.

Са овим мислима о благодарности, заједници и јединству као дару Духа Светог најављујемо вам, драга наша духовна децо, наступајућу 2019. годину у којој прослављамо велики јубилеј наше Цркве – осамсто година од добијања аутокефалије. Према сведочењу Доментијана и Теодосија, који „различитим речима исто кажу", посвећење Светог Саве за првог српског архиепископа и добијање самосталности Српске Православне Цркве збили су се 1219. године у Никеји благодарећи љубави и разумевању византијског цара Теодора I Ласкариса и тадашњег цариградског патријарха Манојла I Харитопула Саранте-на. Јасно је да се Свети Сава прихватио овог подвига, добијања аутокефалије из бриге за ближње, превазилазећи саможивост, у жељи да разједињене хришћане српске државе зближи и истински сједини у светој Литургији. Другим речима, чинио је што је чинио да нашим прецима, а и свима нама, пружи могућност да се истински нађемо заједно у Јеванђељу Христовом, у Цркви Његовој, у којој се сви народи и сви људи као деца Божја сједињују да се причесте животом Свете Тројице у једној, заједничкој Литургији као у предокушају Царства небеског. Добивши титулу „архиепископа све српске и поморске земље", Свети Сава је своју архипастирску службу започео у Дому Спасовом, у манастиру Жичи, трудећи се да, по Доментијановим речима, „душе христољубиве храни душекорисним беседама и духовним речима". Испуњен Христом и свим духовним даровима, „потоке богословља свима изливаше". У време светог Арсенија Сремца, наследника Светог Саве, седиште Српске Цркве биће премештено дубоко у тадашњу унутрашњост државе, у Пећ. Ево, из Пећке Патријаршије, већ осам векова, Српска Црква сведочи свету благу вест Јеванђеља о новорођеном Богомладенцу Који долази у свет да Својим искупитељским делом спасе свет и човека.

Небоземну истину да је прво Господ заволео нас, а да смо ми позвани да на ту љубав

одговоримо хришћанским животом, посведочили су наши свети преци, показавши нам да се у оваквој историји, у оваквом свету, бије битка за Царство небеско. Утврдили су нас у вери да се подвигом улази у вечни живот и да, уколико на тај начин приђемо животу, нема подвојености на Царство небеско и царство земаљско, јер постоји само једна историја, једна творевина Божја, једно Царство, једна икономија Божјег Промисла и нашега спасења. Другим речима, ми историју у којој живимо, царство земаљско, осветљавамо Царством небеским, тако да се истовремено боримо за правду Божју и за Царство Божје, док ће нам се све остало, по речима Христовим, додати (Мт 6, 33; Лк 12, 31) у овом свету и у овом времену.

Борећи се за правду Божју и за Царство Божје и осветљавајући царство земаљско Царством небеским, позвани смо да посебну бригу покажемо према нашој браћи и сестрама на Косову и Метохији. Свакодневно слушамо о „напретку и развоју људског друштва" и о „посебној бризи за људска права". Међутим, док ми, као и народи који нас окружују, имамо право на различите животне изборе, нашој браћи на Косову и Метохији одузимају чак и основно право на живот достојан човека. Зато сматрамо да је један од битних предуслова за решење проблема на Косову и Метохији изградња друштва заснованог на владавини права, у коме људи различитог порекла могу да живе у миру, уз пуну заштиту и поштовање свачијег верског, културног и народног идентитета. Говорити о трајнијем решењу проблема на Косову и Метохији без уважавања ових предуслова значило би прихватити ратно и поратно етничко чишћење и отимачину као свршен чин и одбацити све вредности на којима, бар начелно, почива хришћанска Европа, али и читав свет.

Ми тражимо поштовање једног од основних хришћанских начела: „Све што хоћете да чине вама људи чините и ви њима" (Мт 7, 12). Све што захтевамо за нашу браћу и сестре на Косову и Метохији спремни смо да пружимо и пружамо и свим народима који живе или на Косову и Метохији или у другим крајевима Републике Србије. Али та слобода за српски народ и за све друге није могућа у самопроглашеној лажној држави Косово! То најбоље доказују догађаји наших дана: варварско лишавање српског народа на Косову и у Метохији намирницâ, лекова и других ствари неопходних за живот увођењем већ злогласних „такси", сталне претње, хапшења и много шта друго, а најновије је оснивање такозване косовске војске, у циљу даљег застрашивања и коначног изгона свих Срба, како оних јужно од Ибра тако и оних северно од те српске реке. Поново истичемо да је за нас питање Косова и Метохије, између осталог, питање опстанка нашег народа, свештенства, монаштва и, нарочито, наших древних светиња, без којих не бисмо били оно што јесмо. Наше светиње нису само културно-историјски споменици већ имају дубљи смисао постојања, првенствено као места литургијског сабирања нашег народа, и то не само оног са Косова и Метохије већ и из свих крајева Србије и света где Срби живе. У нади да ће нам радост новорођеног Богомладенца помоћи да заједно пронађемо пут и изиђемо из беспућа коме је узрок грех (Рим 7, 20), поздрављамо нашу браћу и сестре на Косову и Метохији у њиховим напорима да опстану и остану на заветној српској земљи, речима које Христос упућује Својим следбеницима кроз векове: „Не бој се, мало стадо! " (Лк 12, 32). „Јер све што је рођено од Бога побеђује свет; и ово је победа која победи свет – вера ваша" (1 Јн 5, 4).

У исто време, остајемо у нади да ће и кривце за тежак положај наших сународника обасјати светлост Рођења Христовог и да ће и они схватити дубину греха који чине, не само према нама и нашој браћи и сестрама већ и према себи и своме потомству. Можда ће се сетити речи премудрог Соломона: „Праведне избавља правда њихова, а безаконици се хватају у својој злоћи" (ПрС 11, 6).

Са пастирском бригом и одговорношћу позивамо нашу браћу и сестре у Македонији који су у расколу да, у духу Христове љубави, схвате да је аутокефалија искључиво црквена институција и да она треба да доприноси напретку и учвршћивању јединства међу помесним Православним Црквама. У том смислу се Српска Православна Црква трудила и радила свих протеклих осам векова. Уколико би се, по логици овога света, аутокефалија схватала на другачији начин, као елемент државне суверености, националне посебности или одвајања, онда она не доприноси јединству и

Божићна посланица

изграђивању Цркве већ подстиче самодовољност и саможивост, постаје и она, парадоксално, хула на Духа Светога.

Исти позив упућујемо и онима који говоре о некаквој „Црногорској Цркви", који остају слепи код очију јер не виде древну Митрополију црногорско-приморску. Они заборављају да спасење није условљено изјашњавањем ко је Србин, а ко Црногорац. Искушење је исто као и у нама блиској и братској Украјини, где такође острашћени шовинисти-русофоби, предвођени корумпираним политичарима, уз „асистенцију" унијатâ и, нажалост, уз неканонско саучесништво Цариградске Патријаршије, продубише и проширише постојеће расколе и озбиљно угрозише јединство Православља у целини. Христос није дошао да спасе само јеврејски народ, иако је тај народ био изабран од Бога да све народе припреми за долазак Месије, већ је дошао као Спаситељ свих народа, ма како се они звали (Рим 10, 12) и ма како се у ком времену изјашњавали.

Радост дарованог нам спасења, поклона на коме сви треба да благодаримо, заједно можемо доживети само кроз међусобно праштање и измирење. Имајући ово у виду, дубоко жалећи и саосећајући са српским и свим осталим жртвама несрећних ратова на простору Словеније, Хрватске, Босне и Херцеговине, Србије, молимо се новорођеном Богомладенцу, Дародавцу сваког мира, да се мир коначно усели у наша срца, да опростимо једни другима јер је и Господ опростио нама сагрешења наша (2 Кор 5, 18). Једини начин да се ослободимо робовања прошлости и дневно-полити-чким интересима јесте праштање и помирење на које позивамо све народе са којима смо некада живели у једној држави.

Посебно се обраћамо нашој духовној деци у расејању, од Америке до Азије, од Европе до Аустралије, и позивамо их да према свима увек и на сваком месту показују љубав на делу. Будите милостиви, не судите и не осуђујте, опраштајте, помажите једни другима (Лк 6, 37-38) и увек имајте на уму речи Христове: „Неће свако ко ми говори: Господе, Господе, ући у Царство небеско но ко твори вољу Оца мојега који је на небесима" (Мт 7, 21). Будите савесни и одговорни грађани земаља које су вам пружиле дом, молите се за градове у којима живите јер ће у њиховом добру и вама добро бити (Јер 29, 7), али никада не заборавите своју веру, језик и отаџбину, земљу ваших предака, натопљену крвљу мученикâ.

Све вас, децо наша духовна, позивамо на међусобно разумевање, љубав и праштање. Чувајмо се тешких и неопрезно изговорених речи, имајући на уму да друштвено окружење у коме живимо стварамо управо речима. Благе речи лече, груба реч повређује, а ране од речи често су грубље и од физичких рана. Због тога нас премудри Соломон учи да су смрт и живот у моћи језика (ПрС 18, 21). Уколико видимо да нам ближњи наноси неправду, поступимо по јеванђелском начелу, разговарајмо са њим чинећи све што је у нашој моћи да добијемо брата свога (Мт 18, 15). Опраштајмо једни другима до седамдесет пута седам (Мт 18, 22), а у судовима које доносимо према другима руководимо се истином коју треба да образлажемо благо, са поштовањем, добре савести (2 Кор 4, 2).

Благодарећи Господу на овоме дану, у коме, по речима светог Романа Слаткопојца, „Дјева рађа Надсуштнога, а земља пећину нуди Неприступном; анђели и пастири заједно славе, а мудраци путују у друштву звезде; ради нас се као мало дете роди превечни Бог", јављамо свету велику радост и све вас поздрављамо сверадосним божићним поздравом:

Мир Божји – Христос се роди!

Срећна и Богом благословена наступајућа Нова 2019. година!

Дано у Патријаршији српској у Београду, о Божићу 2018. године.

Архиепископ пећки,
Митрополит београдско-карловачки и
Патријарх српски ИРИНЕЈ,
са архијерејима Српске Православне Цркве

ПРИСТУПНА БЕСЕДА ЕПИСКОПА МОХАЧКОГ Г. ИСИХИЈА

Радост нам је да у овом празничном двоброју *Винограда Господњег* читаоцима пренесемо интегрални текст беседе Његовог Преосвештенства Епископа мохачког г. Исихија, изговорене на хиротонији у Саборном храму у Новом Саду, 24. јуна 2018. године.

„Иди из земље своје и од рода својега и из дома Оца својега у земљу коју ћу ти ја показати" (Пост. 12, 1).

Ваша Светости,
Ваше Блаженство,
Ваша Високопреосвештенства и Преосвешенства, драга у Христу браћо архијереји,
Господо великодостојници државе и друштва,
часни оци презвитери и ђакони,
најпреподобнији монаси и монахиње,
драга браћо и сестре, благословени народе Божји!

У овоме благословеном и свештеном педесетничком тренутку, док са страхом и трепетом посматрам свештенодејство које се управо одвија пред нама, моје срце испуњено је радошћу и трепетом јер сам „Промислом, благоволењем и милошћу Божјом" удостојен ове надумне и неизрециве духовне Тајне, Тајне епископског достојанства.

Много пута и разним начинима (Јевр. 1, 1) сам, током свога живота, био обдариван безбројним доброчинствима Божјим и благодатним даровима свете Цркве Његове. Стога, благодарност и славословље узносим Једном у Тројици Богу, Оцу, Сину и Духу Светоме, Дародавцу свих добара, што је Својим неизрецивим снисхођењем погледао на моју недостојност и благоизволео да ја, најмањи и најслабији међу браћом, будем удостојен овога благословенога служења и достојанства.

Та иста божанска благодат, „која свагда немоћи исцељује и недостатке допуњује", заједно са Вашим часним гласовима, браћо архијереји, и полагањем ваших благословених руку на моју убогу главу, моју смерност и недостојност увела је у епископску службу, позивајући ме да умножим и пронесем пламен духовне ризнице. Тај пламен сам у изобиљу наследио од благородних и светих личности које су својим етосом и животом освештале и прославиле свештену Светоархангелску обитељ ковиљску и нашу помесну Светосавску Цркву.

Сећајући се тих дивних светих ликова, испуњен духовном радошћу и весељем, али истовремено и обузет страхом, падам ничице слушајући, као некада велики Мојсеј, небески глас Господа Бога на Гори Синајској: „Изуј обућу своју с ногу својих, јер је место где стојиш света земља" (II Мојс. 3, 5). Уплашен стојећи, јер сам „земља и пепео", свестан подударности Тајне епископске службе са Тајном Крста и самоодрицања, али исто тако и своје недостојности и слабости, клањајући се благочестиво пред вама, Ваша Светости и свети оци архијереји, иштем вашу подршку и молитве у предстојећем ми тешком, али благословеном служењу. И надасве, у мојим ушима утешно одзвања глас Божји који се кроз Мојсија обраћа верном Израиљу: „Буди слободан и храбар, и не бој се, и не плаши се; јер Господ Бог твој иде с тобом, неће одступити од тебе нити ће те оставити" (V Мојс. 31, 6).

Стога, охрабрен и уверен, из дубине свога срца „исповедајући благодат, проповедајући милост и не скривајући доброчинство", приклањам благочестиво врат свој пред Господом славе и свесно се прихватам овога служења и Крста.

Прихватам се архијерејскога служења како бих служио благочестивоме народу Божјем, а не како бих, не дао Бог, користио почасти које овај чин са собом носи. Јер, у Цркви Христо-

Викар Епископа бачког

вој не постоји никаква висина узвишенија од висине смирења и служења људима нити постоји каква друга висина до висина Крста. И зато је епископска служба – Крст и кеноза.

Свети Василије Велики наглашава да се онај ко управља душама „бори с јакима, немоћнима носи болести и све чини и говори на духовно утврђивање оних који су му поверени". Он је дужан „да негује и чува душе које су крвљу Христовом откупљене", јер ће тада, по речима Апостола незнабожаца, божанственога Павла, „бити суд за част, осveћен и користан домаћину, припремљен за свако добро дело" (II Тим. 2, 21).

Архијерејска служба није превасходно власт него служење душама „за које је Христос умро"; није превасходно седење на првим местима него жртва и прање ногу словесноме стаду Христовом; није превасходно удобност и комфор него данонoћна брига и старање за потребе и проблеме благочестивога Народа Божјег. Није ова служба само част и слава него и трнов венац који је епископ позван трпељиво да носи, угледајући се на Господа нашег Исуса Христа, Цара славе; није само радост него и туга, све „док се Христос не уобличи" (Гал. 4, 19), по речима светог апостола Павла, у душама људи које су епископу поверене.

Данас започињем епископску службу не ослањајући се, притом, на своје личне способности или научена знања нити у световне вештине и управљачко искуство које сам, може бити, стекао током свога досадашњега живота – у првих двадесет шест година шароликог и разноврсног живота у свету, са мноштвом познанстава, пријатељстава и доживљаја, а тако и у других двадесет шест година, у благодатном монашком подвигу, боравку у манастиру и труду у службама које ми је Црква на челу са Владиком бачким поверавала. То су све, наравно, елементи на којима се обично утемељује, и које поштује и уважава, световно поимање живота. Заиста, они могу да буду од користи спољашњем добром сведочанству црквених пастира; међутим, ма колико значајни били, они засигурно не представљају суштинско обележје архијерејскога служења које ми предстоји следећих, можда опет двадесет и шест, година – према, изгледа, врло примереном тројичном обрасцу који се овде јавља – или колико год Бог по Своме Промислу благоизволи.

Викар Епископа бачког

Служба епископа се састоји у томе да он пребива у Истини и проповеда Исуса Христа, Распетог и Васкрслог, и Јеванђеље Божје, свим својим бићем, животом и дахом, обраћајући се савременом човеку који трага за миром и смислом, човеку често удаљеном и отуђеном од Бога и било чега божанског. Епископ се, по речима светог Игнатија Богоносца, налази „на месту" и „по обличју" Христовом. Обличје јесте Распети Христос, а место – Голгота. Не

Голгота неправде него Крст љубави. Зато се епископ дарује у потпуности свима и за све.

На таквоме месту позван је епископ да служи свима и да се разапиње за многе, по речима Господњим: „Син Човечји није дошао да му служе него да служи и даде живот свој у откуп за многе" (Мат. 20, 28). Благодаћу Божјом и просветљењем Духа Светога, трудићу се да у свакоме човеку кога будем сретао и упознавао током свога служења препознам Сина Човечјег и да свакоме служим као „једном од најмање браће" Христове (Мат. 25, 40).

Ова служба не значи давати много него ништа не задржавати за себе; непрестано се ломити и изливати, „увек се дајући, а никада не нестајући", уз чврсту извесност присуства Духа Утешитеља Који „раздељује дарове" (стихира Педесетнице).

У овом свечаном часу молитвено благодарим Господу за незаборавне родитеље своје, оца Милутина и мајку Јелену, који су ми својим племенитим личностима, у своме браку и у нашој породици, пројављивали и сведочили пре свега љубав, затим доброту, пажњу, посвећеност, аутентичну господственост... Мога брата Предрага, сестру Звездану и мене подизали су и васпитавали са стрпљењем и поштовањем наше слободе до неизмеривих граница, пре свега личним примером и благим, ненаметљивим речима. Нека им је вечан спомен! Мој брат и моја сестра, примивши на најбољи начин ово изврсно васпитање, и сами су многоструко умножили подарене им таланте. За мене су они увек представљали пример и подстрек.

Благодаран сам Богу што ме је удостојио да заједно са Вашом светињом, Владико бачки господине Иринеје, служим као викарни Епископ, – као заменик, помоћник, – носећи титулу архипастира негдашње знамените Епархије мохачке, и што ћу и даље моћи да се учим и духовно узрастам поред Вас, да се

Викар Епископа бачког

напајам Вашим дубоким и изоштреним расуђивањем и василијанским старањем о Цркви. Благодарност Богу и Оцу свагда узносим

за духовно очинство вазљубљеног ми игумана и владике Порфирија – који ме је у Христу родио – за његову љубав и уважавање, које излива на сваку живу душу. Богомудро и са дуготрпљењем, као младице је засадио и одгајао нас, ковиљско братство, које је израсло у дивну општежитељну обитељ.

Благодаран сам старијој браћи ковиљској, потоњим архијерејима и пастирима Цркве, уз које сам стасавао и који су ми показивали и даривали многе врлине: Фотију, просветљеном, за истанчано благодушије, молитвеност и смирење; Андреју, мужу одважном, за ведрину духа, прецизност и изгарање, и блаженопочившем Јерониму, свештеноименом, за љубав према богослужењу, благољепију и поретку.

Благодарим и својој најдражој братији ковиљској: у братском заједништву, закриљени невештаственом архангелском славом и омофором Светога Саве, узрастали смо и узрастамо у духу општежића, а сваки понаособ у монашком подвигу. Ако за данашњу хиротонију и предстојећу службу икаква хвала може да припадне коме од људског рода земнородног, онда она свакако у потпуности припада вама. Нека вас поживи Господ Подвигоположник!

И ко је у стању ишчитати и побројати сваки бисер и драги камен врлине и доброте којим су моју недостојност обдаривали богољубиви и богољубљени људи из наведених периода мог живота? Нека их све, знане и незнане, погледа Господ Срцезналац!

Коначно, обраћам се свима вама који сте данас дошли да искажете своја добра осећања према мојој недостојности и да заједно учествујемо у данашњој Тајни. Молим вас све да се молите за мене да Христово стадо напасам и чувам са љубављу и праведношћу.

Пре свега и изнад свега, заблагодаримо и поклонимо се Триипостасном Божанству: Сину у Оцу са Светим Духом! Тројице Света, слава Теби!

ЗНАК СИНА ЧОВЕЧИЈЕГА

„И тада ће се показати знак Сина Човечијега на небу" (Мат. 24, 30).

Часни и Животворни Крст јесте знак Сина Човечијега. Син Божји и Син Човечији су синоними и представљају нека од месијанских имена Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа. Непосредни знак Његовог другог доласка биће појава Крста на небу: „Као што муња излази од истока и сине до запада, тако ће бити и долазак Сина Човечијега" (Мат. 24, 27).

Крст је најсветији знак и симбол наше вере јер је Господ на њему принео Себе на жртву за живот и спасење света. Православни хришћани осењују се крсним знаком призивајући Име Оца и Сина и Светога Духа, свесни да су још у светој тајни Крштења знаменовани

њиме. Крсно знамење постављамо на храмове, у наше домове, у службене просторије, а њиме обележавамо и гробна места почивших у вери.

Поједини јеретици осуђују хришћане због поштовања Крста јер у њему виде само срамну смрт и најстрашнију осуду онога времена, о чему сведочи и тадашња изрека: „Проклет сваки који виси на дрвету" (Гал. 3, 13). Свети апостол Павле, међутим, објављује да је проповед о Христу Распетоме за Јудеје саблазан, а за Јелине лудост — лудост онима који гину, а сила Божја нама који се спасавамо (види 1. Кор. 1, 18 – 23). Свима који су због прародитељског греха, али и због личних сагрешења, постали смртни Господ је Крстом и Васкрсењем подарио опроштај грехова и живот вечни. У тајни Крста врхуни саможртвена љубав Христова јер је Он на Крсту положио Свој живот за искупљење и спасење рода људског и свега света. У крсној жртви Господа Христа све старозаветне жртве налазе смисао и испуњење. Та величанствена небоземна тајна сакривена је од мудрих и разумних, а откривена безазленима (в. Мат. 11, 25).

Са Господом Христом на Голготи су распета два разбојника који представљају васцело човечанство кроз сву људску историју. У њима се огледају сви људи у свима нараштајима. „Крст носити нама је суђено", говорио је Његош. Једино питање је да ли ћемо свој крст носити следујући Господу Христу – првом Крстоносцу, и непрестано се одрицати себе или ћемо поћи за примером непокајаног разбојника који је и у поослдњим тренуцима свога живота хулио на Бога.

У богослужбеном поретку Православне Цркве прослављању Часнога Крста посвећена су два дана у седмици, среда и петак, и четири празника у току године:

– Воздвижење Часног и Животворног Крста Господњег (14/27. септембра),

– Крстовдан, уочи Богојављења (5/18. јануар),

– Трећа недеља Часнога поста (Крстопоклона) и

– Празник изношења Часнога Крста (1/14. август).

У *Старечнику* (збирци поучних казивања светих Отаца) записано је како је старац Јован питао демоне чега се они највише плаше код хришћана и да су му они одговорили: „Од три ствари страхујемо: од онога што носите око врата, од онога чиме се кропите у цркви и од онога што једете на Литургији."

Дакле, највећа заштита и помоћ хришћана јесу божанствено Причешће, освећена вода и Часни Крст.

Протојерej Милован Миодраговић

Разговор

НЕСАЛОМИВ ЈЕ ДУХ СРПСКОГ НАРОДА

Божићни интервју Епископа бачког г. др Иринеја, дат београдском недељнику *Печат* (бр. 551, 28. децембар 2018, стр. 6 – 16)

Куда поћи – да ли широким, утабаним, релативно удобним путем савременог „мејнстрима“ или пак уским и скрбним, али вековним заветним путем Светога Саве?

Божићни интервју који Печату – према вишегодишњој традицији – даје Његово Преосвештенство Епископ бачки Иринеј Буловић привилегија је којом су наш лист и наши читаоци посебно издвојени и у друштвеном и медијском простору без сумње повлашћени.

У сусрет празнику рођења Христовог, наш драгоцени саговорник, у разговору с Милорадом Вучелићем и Љиљаном Богдановић промишља, коментарише и анализира низ судбински важних и за будућност нашег народа и државе пресудних питања.

Ваше Преосвештенство, ове, 2019. године обележићемо осам векова од стицања аутокефалности наше Цркве. Са чим Српска Православна Црква и српски народ у тој јубиларној години излазе пред Светог Саву?

Благодарим вам, поштовани и драги пријатељи, на могућности да у Печату, из године у годину, водимо божићне разговоре о питањима која не заокупљају само нас већ и сав наш народ, као и друге људе и народе. У мојим одговорима на ваша питања зацело нема посебних дубокоумних мисли, али има, надам се, бар нечег од божићне поруке наше Цркве коју она сваке године у ове дане упућује својим верницима и другим људима добре воље. Та порука се може свести на следеће: Христово Рођење значи ново рођење човека и човечанства, препород вере, оваплоћење наде и, изнад свега, улазак мира Божјег, а не људског, и љубави Божје, а не тек пролазне људске, у наш свет и живот. Зато је Божић, и у највећим невољама, појединачним и општим, празник радости. И ја се, ево, радујем што божићну радост могу да поделим са вама и са читаоцима Печата, поздрављајући све нашим традиционалним божићним поздравом: Мир Божји, Христос се роди!

А сада бих покушао да одговорим на ваше питање. Осам векова постојања самосталне или аутокефалне Српске Православне Цркве свакако представља велики јубилеј, годишњицу коју треба обележити на свецрквеном и свенародном плану, и то достојно и достојанствено, на духовно користан и плодотворан начин. Прослава ће имати смисао и оправдање уколико је доживимо као прилику и подстицај за враћање светосавском духу, што ће рећи – хришћанском православном етосу и јеванђелским духовним вредностима. Ако се пак она сведе на неку уобичајену „фешту“, па ма и изузетно гламурозну, на неколико манифестација које ћемо, због њихове испразности, заборавити чим прођу, онда је боље да ништа и не обележавамо. Не би нам било први пут да сметнемо с ума велике људе и судбинске догађаје из наше прошлости без којих не би било ни наше садашњости ни наде у нашу будућност, овде на земљи и горе на небу.

Светитељска висина и свечовечанска ширина лика Светога Саве, његов историјски подвиг и незастариво духовно наслеђе треба да нам буду позив и призив на преиспитивање нашег делања, на преосмишљавање нашег живљења и на осветљавање нашег пута. Ту мислим и на сваког појединца и на народ као целину. Народе, по правилу, воде (и заводе!)

њихове елите. Наша друштвена, политичка и интелектуална елита посрће – а понекад и „бауља“ – на путу изналажења каквог-таквог места за нас у „врлом новом свету“ постхришћанске културе и цивилизације, која све више прераста у отворено антихришћанску културу и цивилизацију, све кријући се иза милозвучне реторике о људским правима, „западним вредностима“, демократији, брисању граница, борби против тероризма, сиромаштва и глади... Напомињем да се и у извесним црквеним и теолошким круговима, настројеним елитистички и прогресивистички, да запазити еволуција у правцу мирења или бар примирја са „врлим новим светом“ и делимичног утапања у његову глобалну уравниловку, у којој и само хришћанство „еволуира“ у једну од религија, вредну или безвредну као и све остале, већ како ко изволи да изабере користећи своја људска права.

Многима, нарочито припадницима елита, полуелита и квазиелита, изгледа да би напуштање старих традиција и идеала, укорењених у Православљу и Светосављу, и прихватање нових, „модерних“ вредности, односно идола, донело комфоран живот – па и материјално благостање – у условима либералног друштва и либералног тржишта. Они су у праву, али само половично и површински. Јер, преузимајући варљиве „вредности“ и клањајући се идолима постхришћанскога света, опстали бисмо као јединке и грађани, као „двоножна жива бића без крила“ (по Платоновој дефиницији), па и као социјалне групе и заједнице, али не и као народ са истим идентитетом. Као Срби, већински православне вере, престали бисмо да постојимо. Остало би само исто име, али ни то није сигурно: из сопствене историје и из историје других народа знамо добро да промена идентитета и вредносне парадигме често доводи и до промене имена.

Библијска мудрост нас учи да нема ничег новог под сунцем – ничег осим богочовечанског Лика Христовог. Све је већ виђено и прећено, па и наша назначена дилема: куда поћи? да ли широким, утабаним, релативно удобним путем савременог „мејнстрима“ (ни језик, ето, не измиче загрљају „научне“ еволуције!) или пак уским и скрбним, али вековним заветним путем Светога Саве? И он је, наиме, баш као ми данас, био суочен са огромним религијским, цивилизацијским и националним изазовима и искушењима. Али је он – као и његов отац Свети Симеон (Стефан Немања), његов брат Стефан Првовенчани и потоњи Немањићи – знао да је излаз у пуноћи, а не у површности, и да је пут спасења у квалитету живота, а не у његовом квантитету, то јест у његовим спољашњим одликама и ефемерним садржајима. Зато се Свети Сава одлучно и бескомпромисно определио за ону Цркву и ону културну парадигму која је у његово време изгледала као историјски дефинитивно поражена и превазиђена – за Православну Цркву и за културно-цивилизацијски образац који из ње извире.

Не смемо мислити да је то опредељење било једноставно. По каквој му драго тродимензионалној логици и овоземаљској мудрости, његов избор је био неразуман и катастрофалан. Православна Империја је до ногу потучена, а ромејски цар и цариградски патријарх су убоги изгнаници или избеглице у Малој Азији, док латинско-франачки завојевачи, боље рећи хорде западних крсташа, гвозденом руком владају у Цариграду и изгледају несаломиви. Успоставивши своје Латинско Царство, они, штавише, скрнаве и пљачкају чудесни храм Свете Софије и устоличују свога патријарха. Под тим околностима Свети Сава ипак не одлази у Цариград на поклоњење тамошњем латинском патријарху, нити у Рим на поклоњење папи, патријарху читавог моћног Запада, него одлази у Никеју на сусрет са прогнаним царем и прогнаним патријархом и управо од њих тражи и добија канонску самосталност, односно аутокефални статус, за Цркву свог отачаства. Све до тада, усудио бих се да кажем, било је неизвесно коме ће се „царству“ Србија коначно приклонити, источном или западном, првом, наизглед беспомоћном, или другом, наизглед свемоћном. Савин избор показује да је он првенствено био истински васпитаник Свете Горе, духовно зрео и далековид човек, богат мудрошћу „не од овога света“, а не само способан политичар, државник и дипломата, како га најчешће приказују данашњи тумачи његове личности кад га сместе у Прокрустову постељу своје логике.

Захваљујући таквом опредељењу Светога Саве довршено је идентитетско уобличавање српског народа, а црквеном самосталношћу и потоњим духовним плодовима које је она

Разговор

дала пројављено је његово црквено, културно и национално пунолетство. Захваљујући том путу и Завету, јачем од свих историјских искушења и невоља, преживели смо под Османлијама, преживели албанску Голготу у Великом рату, преживели Јасеновац, Јадовно и небројена друга стратишта, преживели страшни грађански рат за време нацистичке окупације, преживели терор и егзекуције које извршише обезбожени и одрођени Срби над сопственим народом, преживели његово цепање на нове и лажне нације, преживели арнаутске злочине и побуне од турских до наших времена, преживели натовског „Милосрдног анђела“ и још много, много тога. Преживећемо, благодаћу Божјом и молитвама светитеља Саве, и искушења кроз која сада пролазимо. Живећемо, надамо се, имаћемо будућност, у времену и у вечности, у историји и у есхатону. Само наше битисање у великој саборној породици хришћанских народа видим као највреднији дар Божји нашем народу. И Светога Саву доживљавам као живи личносни дар. Све што је свето и честито, добро, лепо и истинито у бићу српског народа нека буде наше уздарје Богу и Светоме Сави!

Да ли се на недавном Светом Архијерејском Сабору, или на некој од претходних седница Синода, говорило о плану обележавања овог значајног јубилеја или пак о моментима који ће посебно бити истакнути у том програму? Може ли таква годишњица бити и својеврстан подстицај за преиспитивање, па и снажење националне самосвести, нашег духовног, историјског и културно-цивилизацијског кода?

Говорило се, наравно, и недавно и раније. Лично сам врло задовољан начином на који је отпочело прослављање великог јубилеја. Наиме, на нашем Богословском факултету у Београду одржан је средином децембра међународни научни скуп под називом „Осам векова аутокефалије Српске Православне Цркве: историјско, богословско и културно наслеђе“. Учествовало је више од стотину еминентних истраживача из десетак земаља. Ради се о признатим научницима из области богословља, историје, филологије, историје уметности, археографије, права и других области. Излагања су била разврстана у више тематских целина: историја Цркве и народа, развој српског богословља, место Српске Православне Цркве у домаћој и европској култури и тако даље. То је била прва у низу манифестација које су у плану прославе. Одржана је, наравно, са благословом Светог Архијерејског Сабора и под покровитељством Светог Синода, у организацији Богословског факултета.

Централна прослава, како је предвиђено, биће одржана почетком октобра 2019. године у манастиру Жичи као првом седишту српске Архиепископије, а у продужетку у Пећкој Патријаршији и Београду. Његова Светост Патријарх српски Иринеј је упутио позив представницима свих аутокефалних Цркава да дођу у Србију и узму учешћа у прослави. Поред богослужбеног дела прославе, који је превасходан, биће постављена репрезентативна изложба „Осам стотина година уметности под окриљем Српске Православне Цркве“, одржана свечана академија и слично. Већ имамо и најаву појединих значајних медијских кућа да ће са своје стране, али у сарадњи и координацији са нашом Црквом, дати допринос великом јубилеју. Држава, колико сам упознат, припрема постављање споменика Стефану Немањи – Светом Симеону Мироточивом – и друге манифестације. Очекујем да ће прослава јубилеја бити организована и у свим епархијским центрима и већим градовима, као и у свим институцијама просвете и културе, понајпре у Матици српској и Српској академији наука и уметности, на српским универзитетима и другде, и то не само у Србији него и у Републици Српској, Црној Гори, дијаспори на свим континентима... Наравно, овај јубилеј и ова прослава су још једна прилика за снажење хришћанских врлина и националне самосвести нашег народа.

За протеклих осам векова Српска Православна Црква и српски народ пролазили су много пута кроз велика искушења. Да би очувао светосавску православну веру предака и српско име, наш народ је свесно пристајао на велике жртве и страдања. Колико је утемељена стрепња да би се и година пред нама могла сврстати у године највећих искушења?

Искушења, жртве и страдања не престају. Народ страда на различите начине. Некад више, а некад мање. Данас је најугроженији на Косову и Метохији, и северно и јужно од

Ибра. Сада су власти самопроглашене гротескне државице практично забраниле увоз хране, лекова и других елементарних ствари неопходних за живот, с тим што се забрана односи само на робу из централне Србије и на српски народ Косова и Метохије. Кажу да су шиптарски екстремисти проливали млеко и бацали чоколадице из Србије вичући: „Нема више кравица, нема више бананица!“ То нечовештво није само остало некажњено него је највероватније било и подстакнуто с оне стране Атлантика, док се Европа, нарочито она бриселска, „евроунијатска“, млако и неуверљиво противи нечувеним поступцима албанских власти, које иначе прихватају као нормалне.

Уверен сам да ће наша држава наћи пута и начина да помогне свом народу и да га снабде намирницама и лековима. Постоји, додуше, стрепња да би Албанци могли поћи на још већу радикализацију, посебно с обзиром на скандалозно формирање њихове „војске“, опет по одобрењу Запада, уз гажење сваког права и морала. Али сад и Србија има спремну војску. Државно руководство Србије јесте под притисцима, али није неодлучно о питању заштите народа. Нисмо, хвала Богу, ни без пријатеља у свету. И Шиптарима је, верујем, доста страдања и немам утисак да су Бог зна колико одушевљени егзибицијама својих дичних вођа. Стога сам, упркос свему, оптимиста.

Страдају Срби и у негдашњој класичној српској земљи, Црној Гори. Као последица најтежих облика дискриминације српског народа врши се његова насилна асимилација, израженија, нажалост, у Црној Гори него у Хрватској. Притисци на Србе, на њихов идентитет и на њихова социјална, политичка, верска и национална права, наређени су и организовани од стране највиших државних органа. Монтенегрински демократи, такође штићеници и миљеници Запада, бесрамно лажирају националну историју, посмртно прогоне Његоша и остале песнике и писце, измишљају језик, хапсе, фабрикују афере… Преко медија вешто пласирају бављење потпуно небитним темама – питањем, на пример, да ли усамљена црквица на врху планине има грађевинску дозволу. И док свима познати медијски мандарини оркестрирано наглабају и полемишу о измишљеним проблемима, нико од њих не помиње да је Србину у Црној Гори данас немогуће да добије посао у државној служби. Да не говоримо о томе да атеисти хоће да одреде Цркви шта сме, а шта не сме, да је игноришу и малтретирају, премда је она најмногобројнија и најпопуларнија институција, да јој оспоравају право на слободно делање и припадност, верску и националну, да меркају њену имовину не би ли је некако отели… И тако даље, и томе слично. Дискриминаторске мере се, дабоме, не примењују на Цркве и верске заједнице као такве већ једино и искључиво на Српску Православну Цркву.

Понекад се чини да је српски народ озбиљно посустао, да је опхрван малодушношћу, сумњама и колебањем у поимању својих могућности. Није, међутим, мало оних који тврде да је стање „историјског премора“ привидно, да Срби нису изгубили вољу и моћ да се боре и супротстављају злу које их окружује и настоји да их савлада. Не говоримо први пут о овој теми, али околности се мењају, па Вас, Ваше Преосвештенство, и сада питамо: Има ли наша нација снагу и потенцијал за препород и трајање?

Потражимо одговор на ово питање у српским земљама које смо управо поменули, у Црној Гори и на Косову и Метохији! Док антисрпски режим у Црној Гори заправо забрањује ћирилицу и фалсификује историју, ученици гимназије „Петар I Петровић Његош“ у Даниловграду јавно истичу транспарент „Свети Петре, кољају ти лице, школа твоја нема ћирилице“. Или када Ђукановићеви једномишљеници и савезници из Приштине забрањују основне намирнице и лекове из Србије, српски студенти у Косовској Митровици праве перформанс „Kosovo Schwitz“, креативно и уметнички, али и јасно указујући европској и светској јавности на нацистички карактер и намере тамошњих власти. Очевидно је да је дух српског народа несаломив. Државне власти Србије и Републике Српске не смеју да посустану у афирмацији идентитета и изворне националне културе. Сећате се, била је најављена Декларација о опстанку, као обећавајући пројекат. Дискутовало се о њој у јавности, али се више и не помиње… Ипак, на основу више показатеља, између осталог и отпора таблоидизацији, вулгаризацији и злоупотреби медија, мишљења сам да

Разговор

актуелни састав републичког Министарства културе заслужује наше поверење и подршку.

Време нашег колективног страдања није од јуче. Муке које живимо дуго трају, а наши традиционални разговори, премда посвећени хришћанском духу Божића и његове племенитости и радости, безмало увек бивају осенчени бригом. Европа у овом тренутку кључа, извесно је да се руши свет који се чинио стабилним, колективно се сумња у европске (америчке!) вредности и тамо где има разлога да се верује у њих! Где данас можемо пронаћи упориште за наду и веровање у бољу будућност?

Страдамо ми, православни Срби, али страдају, свако на свој начин, и други, махом невини људи, наши суседи: Хрвати, муслимани, Шиптари. Сада страда и народ у Украјини, на Блиском истоку, у Африци, где све не... Страдају и Европљани у својим градовима, од тероризма, а сад и у социјалним немирима. Уз ризик да се најеже самозвани хиперправославци, изјављујем да је тачно више пута изнесено тврђење папе Фрање да је трећи светски рат почео и да траје. Тврђење са таквог места засновано је свакако на информацијама недоступним обичном човеку. Мислим да се због интереса мултинационалних компанија и битно другачијег устројства светске економије, затим због развоја технологије уопште и разорности нових врста оружја, поменути рат одвија другачије него у прошлости и да има другачије ратне циљеве него претходна два и сви ранији. Стога су и могућности за разрешење двојаке: може да траје дуже, да се премешта у различите делове света и да донесе већа разарања него претходни, а може, дај Боже, да дође и до његовог бржег окончања. Свет је сада заиста у агонији. Али како је и Паскал тачно приметио, Христос се родио и увек се рађа у свету осенченом напетостима и антагонизмима. У Христу је и нада, и утеха, и упориште за данашњи дан, али и за будућност.

Свет је, хтео – не хтео, талац постхришћанског Запада

„Свет је у целини у стању трансформације: веома моћне трансформације која се динамично развија. Ако се на време не усредсредимо, ако на време не схватимо шта и како треба да радимо и како – можемо заувек да останемо у заостатку“, рекао је недавно Владимир Путин. С добрим разлозима слутимо да ово промишљање може данас бити универзално важећи налог – за Исток и Запад, за велике силе и мале народе, за глобалисте и суверенисте... Судбина оних који се не „усредсреде“ биће „заувек“ одређена. Шта у таквом свету може и треба да учини Србија не би ли избегла мрачну будућност именовану као „заувек у заостатку“?

Ради се о процени једног од најутицајнијих људи данашњице. Његову личност је језгровито и маестрално оцртао покојни Добрица Ћосић речима: „Пијани Јељцин имао је генијално чуло и надахнуће да Русију остави савременом Петру Великом – Владимиру Путину.“ О њему смо претходних година помало разговарали, чак смо овлаш скицирали, онолико колико видимо, историјске изворе његовог политичког и социјалног програма који је препородио Русију. Његова наведена изјава не представља само констатацију већ и упозорење одговорног државника сународницима, поготову онима који су на државним функцијама и имају одговорност у друштву. Наравно, како с правом кажете, ово промишљање о динамици друштвеног развоја и сталним трансформацијама има универзално значење. Таквом промишљању се већа пажња поклања у епохама када се свет убрзано мења услед технолошког напретка и промена у политичком и друштвеном устројству. Ми живимо у таквој епохи. Неке промене запажамо лако, са њима живимо, примењујемо их у свакодневици. Неке, међутим, остају скривене обичном човеку, али су они који предводе државе и друштва дужни да их препознају и да своје деловање одговорно прилагођавају тим променама како не би заостали или како би макар опстали. Заостајање је, нажалост, случај са нашим друштвом на прелому два миленијума.

Многе нове појаве које су довеле до треће, а сад већ и до четврте технолошке и индустријске револуције, мењају структуру и организацију друштва, при чему се јављају нови центри и носиоци моћи, а потом и нови механизми реалне власти и у појединим друштвима и на глобалном плану. Ако оставимо по

страни светску политику схваћену као трајни процес све нових и нових заплета, ипак уочавамо да је кретање ка мултиполаризму у међународним односима резултат баш тог динамизма о коме говори председник Русије, односно резултат технолошког напретка многих држава заснованог на улагању у просвету и науку. То је, чини ми се, излаз и за Србију. Срећа је по савремену цивилизацију што данашња Русија, по Промислу Божјем, заснива свој развој на духовно-моралним основама, конкретно на вредностима и традицијама Православља. Стога она није више минорни „играч“ који само прати моћне трансформације и динамични развој Запада него је поново светска сила и моћан покретач таквих промена.

Али као епископ сам дужан да опет подсетим да, упоредо са сталним трансформацијама и настојањем друштва и појединца да напредују у различитим делатностима, у истој мери ваља имати на уму речи Светога Писма: „Што је било, то ће бити; што се чинило, то ће се чинити; нема ништа ново под сунцем“ (Проп. 1, 9) – ништа осим Христа Богочовека, Који Својим доласком у свет даје смисао људским стремљењима и настојањима. И као што крст Христов, тај универзални симбол наше вере и наше цивилизације, има своју хоризонталу и вертикалу, тако и у животу друштва и појединца динамизам и напредак представљају хоризонталу живота, а усмереност ка вечности и старање о вечном животу и непролазним вредностима представљају вертикалу. Склад у коме се, у кључним и преломним тренуцима, зна шта је претежније, као што су то знали Свети Сава и Свети кнез Лазар, обезбеђује трајање у историји и удео у вечности.

Занимљиву мисао је исказао поменути светски лидер: „Без јасног разумевања шта и како треба радити, не треба ни долазити на власт.“ Међутим, разумевање данас може имати и посебан смисао, јер су народи својеврсни таоци својих елита и глобалног система који је уређен према интересима најповлашћенијих и најбогатијих у локалним и – посебно – у наднационалним елитама. Може ли, у цивилизацији у којој живимо, такав поредак бити промењен без великих потреса, револуција и ратова?

Речи које сте цитирали наставак су исказа председника Русије из вашег претходног питања. Његова изјава се у целини односи на морално понашање носилаца власти у контексту напретка државе. Председник Путин захтева да односи у друштву буду јасно постављени — да се зна ко, шта и зашто ради. Он се заправо стара да народи Русије не буду таоци елита. Америчка пак индустрија односа са јавношћу оперише појмом „обликовање ставова, мишљења и перцепција“ и то назива „инжењерингом пристанка“. За оца либералне демократије Волтера Липмана народ је „збуњено стадо“, а његови фаворити Американци су „глупи и неуки“. Од њихове „буке и гажења“ треба „интелигентну мањину“ заштитити „производњом пристанка“. Без обзира на то што сам увек на страни „збуњеног стада“, као сада на страни учесника српског протеста у Косовској Митровици и „Жутих прслука“ у Паризу, не мислим да је излаз у револуцијама. Како рече Достојевски, сви идеали света не вреде ни једне једине невине дечје сузе, а камоли људских живота.

И ванредни Свети Архијерејски Сабор, одржан током новембра у Београду, изнудили су историјски изазови који су од Српске Цркве тражили хитне одговоре, између осталог да заузме став о Косову и Метохији и став о неканонским поступцима Цариградске Патријаршије на простору духовног и територијалног деловања Руске Православне Цркве у Украјини. Због чега је било неопходно да се о томе изјасни највиши орган наше црквене власти?

Сабор јесте одржан у новембру, али није био ванредни Сабор нити је био изнуђен само историјским изазовима него је био заказан месецима унапред да би се бавио црквеном просветом, што је било основна тема тог заседања. Сабор је ипак морао да се бави пре свега темом Косова и Метохије, односно сталним новим искушењима, као и ескалацијом црквене кризе у Украјини. Сабор је у основи поновио свој претходни став о Косову и Метохији, већ добро познат нашој јавности, залажући се за праведно решење и не прихватајући покушаје силника да се силом отуђи неотуђива територија Србије, и то – гле цинизма! – уз њен пристанак.

Проблем пак неканонских поступака

Разговор

Цариградске Патријаршије на канонском подручју Московске Патријаршије не представља, како сте тачно рекли, само проблем прекида међусобног литургијског и сваког другог општења тих двеју помесних Цркава нити, штавише, само проблем нарушених односа у православној васељени у целини. Поступке Фанара видим, у крајњој линији, као озбиљно угрожавање аутентичности сведочења Православне Цркве о Христу, Распетом и Васкрслом, како пред властитим верним народом, који је свуда, а посебно у Украјини, због тих поступака саблажњен и изложен великим искушењима, тако и пред инославним хришћанима-богоражитељима који у Православној Цркви траже, а многи и налазе, изворно, јеванђелско и апостолско хришћанство. Осрамоћени смо као православни хришћани и пред муслиманима и припадницима других религија, међу којима има доста оних који се према Православној Цркви односе са поштовањем и поверењем, такође видећи у њој изворно хришћанство.

Илустрације ради наводим једну давну успомену из свог живота. Пре готово пола века, као сасвим млад јеромонах, путовао сам, аутобусом, из Призрена у манастир Дечане, чији сам сабрат тада био. Крај мене је седео један старији Шиптар (у то време још није био у оптицају етноним Албанац за косовско-метохијске Арбанасе). Видело се да је човек припрост, али и да је убеђени верник, муслиман. Као и многи други муслимани, поготову тада, у времену пре избијања сукоба, према мени као монаху се односио с поштовањем, чак срдачно. Заподенуо је са мном разговор о вери, с нагласком на сличностима и разликама између Православља и ислама. У неком тренутку је, на моје велико изненађење, изјавио отприлике следеће: „Ми вас сматрамо за праве хришћане. Зато, кад неко из неке друге хришћанске заједнице прелази у ислам, ми од њега тражимо да најпре буде православац, па га тек онда примамо.“ Ово његово наивно и, наравно, неутемељено веровање ипак сведочи о угледу наше Цркве у средини из које је он поникао. Искуства ове врсте сам имао и при сусретима са неким муслиманима у другим местима, укључујући и Београд и Нови Сад, као и у Цариграду, Каиру, Аману и другде у већински муслиманским земљама.

Слично поштовање и поверење показују и многи римокатолички верници: у Далмацији, примера ради, Православље зову „стара вира“ и обраћају се нашим свештеницима за благослов и молитву, а исто то, искање благослова и молитве, и лично сам много пута доживео у Италији. На нивоу пак њихове духовне елите, многи теолози и бискупи су се такође у разговорима са великим симпатијама изражавали о вредности православног богословља, нарочито учења о Цркви и о саборности као општем начелу црквеног живота, о богатству православног богослужења, о узвишеном карактеру православног монаштва и духовности уопште, о лепоти православне црквене уметности, особито византијских икона, фресака и мозаика и тако даље. Лакомисленост и лакоћа са којом је Цариградска Патријаршија – коју иначе уважавамо и волимо као своју Цркву Мајку – својим поступцима у Украјини изневерила саборност и погазила свештене каноне Цркве довела је све наведено у питање, а код многих је и директно прокоцкала пређашње поверење. Показала је, нажалост, да је и код нас и те како присутно схизофрено размимоилажење теорије и праксе, теологије и реалности, етоса и живота, и да је било могуће савезништво, морално и канонски недопустиво, између Цариградске Патријаршије и световне власти у Украјини, као и других ванцрквених, па и антицрквених чинилаца, у служби једног чисто политичког пројекта, а науштрб једине канонске Цркве у Украјини, признате од свих, на првом месту од саме Цариградске Патријаршије.

Наша помесна Црква, Српска Патријаршија, није у овој жалосној ситуацији заузела став да треба да буде за једне, а против других, него је принципијелно указала на једини могући излаз из ове дубоке кризе, а то је повратак начелу саборности и вековном канонском поретку, поновно откривање богољубља и братољубља као једине примене вере у животу и свеправославно одговорно решавање проблема уместо пренаглашеног инсистирања на свом првенству и на својим – наводно изузетним и искључивим – привилегијама и овлашћењима, мимо и изнад свих других, са позиције „првог без једнаких“ уместо са позиције „првог међу једнакима“. Јер, тиме се via facti поништава досад неприкосновено православно начело саборности, а где нема саборности, ту, хоћеш-нећеш, почиње

да кружи баук апсолутне монархије, баук папства. Због папства као отклона од духа саборности већ имамо један велики раскол, раскол између хришћанског Истока и Запада, који траје вековима. Због ове нове, источне варијанте папства, односно због појаве схватања да епископ који је први по части и рангу није први у сабору него први по себи, изнад сваког сабора, може настати нови велики раскол. Такав раскол помесне Православне Цркве морају спречити. Јер, увек је боље спречити него лечити. Молитвено се надам да за то још није касно.

Историјски грех западне цивилизације

На последњем Светом Архијерејском Сабору поновљено је оно што је Црква и раније саопштавала. То је уверење да „ни по коју цену не сме да се доведе под знак питања пуни суверенитет и интегритет Србије на Косову и Метохији који је гарантован Уставом Србије и Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација“. Због чега је било потребно да се тај став понови и на ванредном Сабору?

Одређени политички кругови покушавају да пласирају спекулације о несугласицама у Цркви поводом питања суверенитета Србије на Косову и Метохији, као и о наводној несагласности Цркве и државних власти о истом питању. Они се заправо боре за власт у Србији лијући крокодилске сузе над судбином косовско-метохијских Срба, а кад је било потребно уложити сваки напор да се Косово и Метохија сачувају и спасу за Србију, тада су ту нашу заветну земљу проглашавали баластом кога се треба ратосиљати. Мислим да је добро што је Сабор одлучио да понови свој претходни јасан став и тако оповргне разне инсинуације и манипулације, као и да одговори на незаслужене критике од стране појединих представника државе да је Црква заговорник „замрзнутог конфликта“.

Црква је у ствари против сваког конфликта, али сматра да отимачима и окупационим управљачима Косова и Метохије Србија мора да ускрати свој пристанак на њихово недело. Поготову је са њихове стране дрско и цинично то што покушавају да наметну тезу да се то преболно питање мора решити одмах, без одлагања, по хитном поступку, а решење како га они замишљају заправо је само једно – да Србија призна независност самопроглашене албанске државе број два или непосредно или пак посредно, путем такозваног свеобухватног споразума између Београда и Приштине. Зашто, питам се, не захтевају, и то ултимативно као што то чине са нама, да се сместа, без даљих преговора, нађе решење за много дуже конфликте него што је овај наш? Зашто не захтевају да се одмах и сместа окончају спорови те врсте у Европи (Кипар – Турска, Каталонија – Шпанија, Ирска – Енглеска...) или у Азији (Палестина – Израел, Нагорно-Карабах – Азербејџан и Јерменија, Кашмир – Пакистан и Индија, Тајван – Кина...)? Зашто увек Србију и српски народ проглашавају за изузетак и „јединствен случај“? Зашто само за нас вазда имају посебан аршин, посебне „стандарде“? Неће баш бити, чини ми се, да код нас шкрипи све, а код наших моћних „пријатеља“ – ништа.

Најновији догађаји – повлачење признања такозване државе Косово од стране низа држава, неуспех самопроглашене туђе творевине и њених покровитеља да је угурају у Интерпол, увођење скандалозних такси на српске производе (без праве реакције од стране оних које Албанци слушају без поговора), апсолутно незаконито и опасно успостављање такозване косовске војске (опет уз благонаклоност спонзора с обе стране Атлантика) и тако даље – показали су да наш државни врх не пристаје на капитулацију ради евроунијатске химере и привидног партнерства нити напушта свој распети народ на Косову и Метохији. То и јесте најречитија апологија става Цркве и уједно доказ да Србија као држава, мада принуђена да новим агама, беговима и пашама „вода опанке“, ипак има у суштини исти став који заступа и наша Црква. За сваког од нас и за све нас Косово је најскупља реч.

Његова Светост Патријарх српски Иринеј недавно је рекао „да би било трагично, и за историју света, и за српски народ, да Пећка Патријаршија, наш духовни центар, не буде у оквиру наше државе, и да би то требало да схвате и они који снагом и силом управљају овим светом“. Оваква опасност реално прети, па о драматичном патријарховом упозорењу морамо одговорно размишљати! То чинимо свесни да савременој епохи недостаје духовност, да

Разговор

се чак чини да живимо у поретку који измиче контроли разума, и запрепашћујуће је налик апокалиптичним предсказањима. Шта уочавате као одлучујуће, у прошлости и данас, што је учинило да свет крене у правцу евидентног духовног посртања?

Питајући ме, већ сте дали, у неколико речи, и мој одговор, па ће он зато и бити кратак. Ви сте навели недостатак духовности, поредак неконтролисан разумом и апокалиптичку атмосферу као узроке духовног посртања савременог света. Исто то мислим, и то до у танчине. Ипак ћу овај наш заједнички увид мало прецизирати и протумачити.

Недостатак духовности је горки плод апостасије, богоодступништва, напуштања Христа и хришћанства, његове замене постхришћанским сурогатима и новим, антихришћанским идолопоклонством. То је историјски грех западне цивилизације, некада хришћанске. У свету ислама, будизма и других великих религија и традиција нема масовне апостасије, али војно и политички (не и културно-цивилизацијски!) надмоћни Запад, у име фанатичне вере у предности свога система и својих „вредности“, немилосрдно их, најгрубљом силом, намеће читавом свету, што је велики савремени руски мислилац Александар Зиновјев крстио термином „тоталитарна демократија“. Свет је, хтео-не хтео, талац постхришћанског Запада – до даљњега. Такав Запад види и православни свет као туђу и непријатељску цивилизацију, што налазимо код Хантингтона и толиких других. Ту је главни извор русофобије, чија смо ми, као „мали Руси“, колатерална штета. Даље, светски поредак, посебно „нови светски поредак“ (који је, срећом, већ на издисају), нема, истина је, контролу разума, али га и те како контролишу наднационални, наддруштвени и наддржавни центри глобалне моћи. Они су привидни победници и господари ситуације. Али васкрсла Русија, обновљена Кина и друга велика острва слободе у свету „тоталитарне демократије“ отварају „нова поглавља“, не у историји фантомске Европске уније већ у историји рода људског. Исход ће се тек видети, можда не у нашем наштају него тек када дође „будуће неко покољење“. Ја верујем да ће Бог – иако Га нема у компјутерима планера и извођача радова новог, а већ старог, поретка – имати последњу реч у Свом својству Господара историје, на велику жалост самозваних и самоуверених господара историје.

Коначно, апокалиптичка атмосфера наших дана није нешто ново. Већ у време настанка Књиге Откривења (Апокалипсе) она је постојала: „ратови и гласови о ратовима“, устајање „народа на народ и царства на царство“, глад, помор, земљотреси, саблазни, хлађење љубави код „многих“, лажни пророци, безакоња, гоњења хришћана (ср. Мат. 24, 3 – 12) – све је то већ било, све то јесте и све ће то бити до Другог доласка Христовог, али ће се интензитет свега тога појачавати. Ми смо – као Црква, као народ, као личности – усред свега тога. Али све то није крај Књиге Откривења: крај је визија новог неба и нове земље, Небеског Јерусалима, Христа Који је дошао, долази и доћи ће. То је крај који је и почетак. Стога, уверен сам, заједно са вама, посртање није наша последња реч у историји: после посртања следи усправљање и ход у сусрет Христу Који је дошао, долази и доћи ће.

Поменули смо да је ванредни сабор СПЦ сазван и због поступака Цариградске Патријаршије која покушава да незаконито наруши поредак Руске Цркве у Украјини, доносећи, како стоји у саборском закључку, „канонски неутемељену одлуку да рехабилитује двојицу вођа расколничких групација у Украјини“ и да те групације призна као канонску Цркву. Да ли је ово само врх леденог брега, само почетак смутње у Православној Цркви Христовој?

То не зна нико, па ни ја. Надам се да је Фанар уочио већ досад настале погубне последице своје неславне акције у Украјини и да ће се зауставити. Али ако и убудуће буде веровао у своју наводну супериорност над свима и у своју самопроглашену непогрешивост, не искључујем могућност да овакав експеримент понови и у канонском простору других аутокефалних Цркава, па и наше, где постоје два раскола – већи, скопски, и мањи, цетињски – који су минијатурна копија украјинских раскола. Молитвено се надам да ће у Фанару ипак преовладати осећање стида пред великим патријарсима и саборима прошлости који су заувек прославили првопрестону Цариградску Цркву и да ће Фанар имати духовне снаге и трезвености не само да не продужи започетим путем, на штету јединства Православне Цркве, него и да се врати свом вековном, историјском путу служења том је-

динству. Само тако се остварује првенство части, док првенство власти уопште не постоји нити може да постоји у Православној Цркви.

Ваше речи из нашег разговора објављеног пре годину дана у Печату у јавности су оставиле изузетно снажан утисак. Поновићемо део тада реченог, са убеђењем да сте Ви промислили и изложили својеврстан национални програм: „Нама Србима најпотребнија је свестрана ауторефлексија на тему самог нашег духовног бића, идентитета, историософског самоодређења, самосазнања и самоосећања, историјско-цивилизацијског назначења и усмерења, као и надисторијског, метафизичког садржаја појма православно Српство (уколико, наравно, такав садржај још постоји). Јер, духовно, идентитетски, историјски и историософски, културно-цивилизацијски, па и верски, ми, савремени Срби, лутамо (част изузецима!) кроз лавиринте идола, опсена, фатаморгана, заблуда и самообмана, оличених, понајпре и понајвише, у увозним и домаћим идеологијама западњачког просветитељства, рационализма и индиферентизма, а у новијем раздобљу југословенства и марксизма у форми титоизма.“

Преосвећени Владико, јесмо ли, бар за корак, ближе испуњењу поменутих налога разума и националне одговорности?

Како видим, овај разговор ћемо привести крају темом којом смо прошлог Божића почели да разговарамо. Доба Начертанија, када је српски национални програм сачинио један човек, Илија Гарашанин, давно је прошло. Није ми, дакле, било на уму да излажем свој нацрт националног програма, али тих неколико редака које сте навели могу се посматрати и у том кључу – као мишљење о редефинисању система вредности пре озбиљнијег скицирања националног програма. Без обзира на то што је претходни покушај завршен пре него што је и почео – крађом нацрта Меморандума САНУ на коме је тек требало радити и срамотним „Војком и Савлом“ – национални програм не би требало посматрати као утопију него као нужност, чак, како рекосте, као налог разума и националне одговорности.

У том контексту, мој одговор на ваше питање је позитиван. Криза нагони на преиспитивање и тражење решења, ослобађа прикривене потенцијале. Дијалог о Косову и Метохији, на пример – који ја називам свесрпским, а који и даље траје и не може се зауставити докле год има Срба – има позитиван ефекат на самосазнање и самоодређење нашег народа. Чак је и оштра поларизација ставова била корисна јер је представљала напор да се размишљања појединаца додатно продубе, преосмисле, потврде и суоче са другачијим гледиштима. Штампана су и два зборника са насловом „Спорови о будућности Србије: шта и како даље?“, у којима има вредних текстова наших академика, универзитетских професора и других интелектуалаца, а који обрађују два кључна и комплексна питања, питање идентитета и питање стратегије развоја. Не смем да изоставим и недавно обележавање стоте годишњице присаједињења Бачке, Срема, Барање и Баната Србији: и поводом тог важног јубилеја утврђивали смо се духовно, историјски, идентитетски.

Али управо оно од чега смо почели разговор, прослава осам векова самосталности Српске Цркве и њена непосредна везаност за личност просветитеља српског народа Светог Саву, за огњени стуб који већ осам векова иде пред нама и води нас, може бити значајна у процесу нашег духовног сазревања и идентитетског утврђивања.

Призивајући Божји благослов и молитвену заштиту Светога Саве на вас и на читаоце Печата, испуњен сам, заједно са вама и њима, радошћу коју нам предстојећи Празник доноси. Сви ишчекујемо Божић у доброј нади, која нема другог извора и увира осим јединственог Детета рођеног у Витлејему за живот и спасење света.

Ако смо уочили неки бољитак, извесно сазревање и колику-толику духовну консолидацију нашег народа, упркос приликама код нас и у свету који нас окружује, то нипошто не смемо приписати себи већ искључиво Богу, Дародавцу свих добара. Ако себе будемо мерили ликом Светога Саве и ликовима свих светих пре и после њега, схватићемо да нисмо само најразвијенији примати, Платонови „двоношци без крила“ и „бића за смрт“, него да смо створени да будемо живе иконе Живога Бога, причасници божанског живота, заједничари божанске љубави, речју: бића за спасење и обожење, за живот, и то вечни живот.

Христос се роди! Нека нам је свима благословена нова година доброте Господње!

Саопштење

СТАВ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ О ЦРКВЕНОЈ КРИЗИ У УКРАЈИНИ ПОСЛЕ НАЈНОВИЈИХ ОДЛУКА ЦАРИГРАДСКЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ

Дводневно заседање Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве (6. – 7. новембар текуће године) било је посвећено трима главним темама – стању на Косову и у Метохији, унапређењу школства и просвете у Српској Православној Цркви и црквеној кризи у Украјини после најновијих одлука Цариградске Патријаршије. Своје виђење стања на Косову и Метохији, као и перспективу борбе за очување те мученичке српске покрајине у саставу Србије у условима непрестаних провокација вођства лажне државе и сталних притисака великих западних сила, Сабор је предочио нашој јавности посебним саопштењем.

Њој је мање-више већ позната и делатност Сабора на пољу црквеног школства и просвете, али саборски став по питању Цркве у Украјини само делимично. Разлог за то је чињеница да је о саборском ставу требало најпре службено обавестити све Православне Цркве, почевши од Цариградске и Московске Патријаршије, и то на одговарајућим језицима (грчки, руски и енглески), а за тај посао је било потребно извесно време. Пошто је то учињено, сада је тренутак да се став Српске Православне цркве изнесе у целости пред нашу јавност.

Сабор најпре са жаљењем констатује да је Цариградска Патријаршија донела канонски неутемељену одлуку да рехабилитује и за епископе призна двојицу вођâ расколничких групација у Украјини, Филарета Денисенка и Макарија Малетича, заједно са њиховим епископатом и клиром, од којих је први својевремено канонски лишен чина, а потом искључен из црквене заједнице и подвргнут анатеми, а други је ионако лишен апостолског прејемства као духовни изданак секте такозваних самосветих, због чега Свети Архијерејски Сабор ту одлуку цариградског Синода сматра необавезујућом за Српску Православну Цркву.

Сабор не признаје наведене личности и њихове следбенике за православне епископе и клирике и, следствено, не прихвата литургијско и канонско општење са њима и њиховим присталицама.

И на крају, Сабор предлаже Цариградској Патријаршији и свим осталим помесним аутокефалним Православним Црквама да се питање аутокефалије и питање православне дијаспоре што скорије размотре на свеправославном сабору, како би се потврдили и оснажили саборност и јединство Православне Цркве и убудуће избегла искушења као што је ово кроз које сада пролази свето Православље.

Епископ бачки Иринеј,
портпарол Српске Православне Цркве

Саопштење

РЕАГОВАЊЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

поводом одлуке о формирању војске косовско-метохијских албанаца

У ове дане када се припремамо да дочекамо празник Рођења Богомладенца Христа, празник љубави и мира, желећи мир и добро свима људима, са великим узнемирењем смо примили вест да су непријатељи мира, поновним, најгрубљим кршењем међународног права, донели одлуку о формирању војске косовско-метохијских Албанаца.

За Српску Православну Цркву нема дилеме да је та војска усмерена искључиво против српског народа који на Косову и Метохији храбро исповеда своју веру и поноси се српским именом. Знамо и то да је формирање те војске усмерено и против древних српских православних светиња на Косову и Метохији, које непријатељи Цркве Божје намеравају да униште или да их бар преотму.

Реутерс / Хазир Река

Исто тако знамо да на ово ново безакоње Албанци не би ни помислили да нису имали јасан подстицај Сједињених Америчких Држава и других западних сила, руковођених сопственим себичним интересима, који су у крајњој линији супротни интересима и Срба и Албанаца.

Из тог разлога, због добра оба народа, Српска Православна Црква се неодступно моли и залаже за мир и за миран саживот са косовско-метохијским Албанцима, који би без икакве сумње био могућ и остварив када би се о миру договарали искључиво Срби и Албанци.

Српска Православна Црква подржава одговоран став највиших државних органа Републике Србије који, чувајући мир и стабилност, настоје и да сачувају српски народ, али и да албански народ поштеде од искушењâ и страдањâ.

Српска Православна Црква у потпуности подржава одлуку Председника Србије, г. Александра Вучића, да Република Србија заштити српски народ на Косову и Метохији уколико буде нападнут. Такве гаранције снажно крепе наш народ и дају му снагу да истраје упркос притисцима којима је свакодневно изложен.

Позивамо верни народ Српске Православне Цркве и све грађане Републике Србије, а посебно политичке чиниоце, да буду одговорни и јединствени и да дају подршку настојањима државе Србије да сачува мир и обезбеди опстанак српског православног народа на Косову и Метохији.

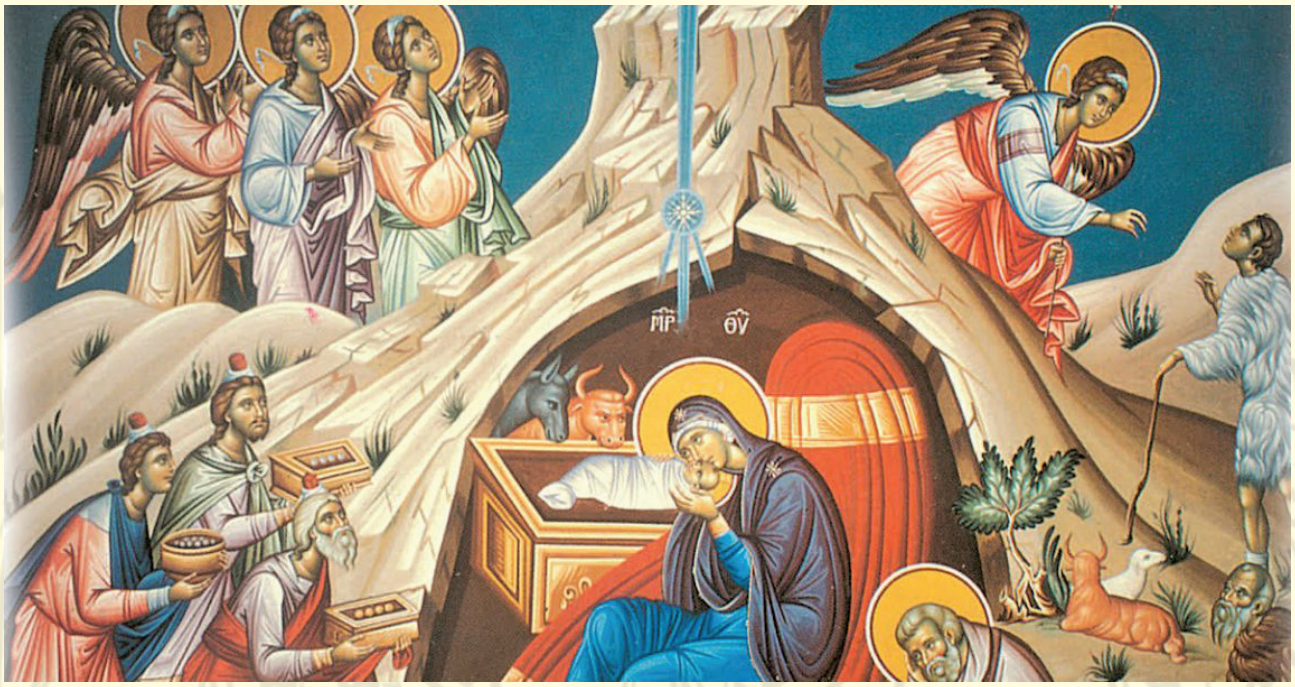
Председник
Светог Архијерејског Синода
АЕМ и Патријарх српски
Иринеј

Оче, да те питам

О БОЖИЋУ

Питање: Оче, можете ли да ми објасните дубљи смисао Божића? Најчешће слушамо о божићним обичајима и библијском догађају у Витлејему, али до сада нисам успео да разумем ову велику тајну Рођења Сина Божијег на земљи.

Свештеник: „А када се Исус роди у Витлејему јудејскоме, у дане цара Ирода” (Мат. 2, 1).

Овим речима Јеванђелиста почиње благовест о Рођењу Господа и Спаса нашега Исуса Христа, рођеног нас ради и ради нашега спасења. Рођен је Бог Син у телу, наизглед на истоветан начин на који се рађа и сваки човек – поготово ако у виду имамо законе природе и начин рађања – али је Његово Рођење у исто време и суштински другачије од начина нашег рађања, јер не рађа се Он тек као прости човек, него као Богочовек. Наше семено зачеће бива у греху, а рођење у безакоњу и у мукама наше мајке, како нам на то указује богонадахнути Псалмопојац, рекавши: „Гле, у безакоњима зачет бих и у гресима роди ме мати моја”(Пс. 51, 7). Господ наш Исус Христос, Логос Божји, зачет је без семена људског, силаском Духа Светога на Пречисту Голубицу и Дјеву Марију – Богомајку, што значи да је и Његово Зачеће у пречистој утроби Дјеве Марије било безгрешно, а чин Његовога Рођења по телу био слободан од безакоња. Отуда, приликом Његовог Рођења, Богомајка није трпела порођајне болове нити је Његовим Рођењем њено девство у ма чему било нарушено. У свему је, дакле, реч о Светом Рођењу, како је то у своје време Богомајци и благовестио изаслани небески Благовесник: „Дух Свети доћи ће на тебе и сила Вишњега осениће те; зато и оно што ће се родити биће свето, и назваће се Син Божији” (Лк. 1, 35). Због тога нема никакве сумње да тамо где су светост и сила Свевишњега, нема места греху и безакоњу.

Од Дјеве Марије, у Витлејему рођени Син, није нико други до превечни и ничим ограничени Син Божји који се, као Свети од Светога и Светлост од Светлости, ванвремено и вечно рађа од Бога Оца, од Којега ванвремено и вечно исходи и Бог Дух Свети који је осенио Пречисту Дјеву Марију. Рождество Богомладенца је свето и због тога што је оно извршено у пуноћи временâ: онда када су и време и простор, и човек и сав свет, сазрели и постали колико-толико достојни да у своју средину, а људи и у своја срца, приме Бога који се оваплотио и постао стварни човек, да бисмо се ми усиновили по благодати. Истинитост тога потврђују и речи светог апостола Павла: „А када дође пуноћа временâ, посла Бог Сина Својега, који се роди од жене, који би под за-

коном да искупи оне који су под законом, да примимо усиновљење" (Гал. 4, 4 – 5). Тим чином Бог Син је, као истинити и прави Бог, добровољно унизио себе, „постао је истоветан људима и изгледом се нађе као човек"(Флп. 2, 7). Оваплоћени Син Божји је, као „икона Бога невидљивога" (Кол. 1, 9) постао и жива Икона живога Бога међу нама људима. Ко је у стању да у Богочовеку Исусу Христу позна и призна Бога Сина, тај ће врло лако и јасно очима вере у Њему познати и видети Бога Оца небескога, који нам је „из давнине много пута и разним начинима говорио преко Пророкâ", а „у ове последње дане говорио је нама преко Сина" (Јевр. 1, 1 – 2). Истину о познању Оца кроз Сина, Господ Христос недвосмислено потврђује у дијалогу са светим апостолом Филипом којем, на његову молбу да им покаже Оца небескога, одговара: „Толико сам времена с вама и ниси ме познао, Филипе? Ко је ви-

део мене, видео је Оца"(Јн. 14, 9). Рођење Бога Сина на земљи представља откровење Бога Оца, и у том смислу древни отац Цркве – свети Иринеј епископ лугдунски (лионски), надахнуто богословствује да Логос открива Бога Творца кроз самосаздање и јавља се као Творац, Промислитељ и Судија света и објављује Оца и Анђелима и Арханђелима и Властима и Силама, и свима онима којима је Отац благоизволео да се објави (Л.П.Карсавин, *Свети оци и учитељи Цркве,* Нови Сад 2012, стр. 70). У Рождеству Христовом читавом свету је засијала истинска светлост богопознања из основног разлога што је Господ Христос „Светлост истинита која обасјава свакога човека" (Јн. 1, 9) и што „У Њему обитава сва пуноћа Божанства телесно"(Кол. 2, 9).

Као оваплоћени Син Божји, као Богочовек и Спаситељ света и човека од греха и робовања ђаволу, Господ Исус Христос је постао, али и остао, и свагда јесте и биће „мир наш"(Еф. 2, 14). Он је Искупитељ свега, јер је света воља Божја била „да кроз Њега измири све са собом" (Кол.1, 20), и „да се све састави у Христу, оно што је на небу и што је на земљи, у Њему" (Еф. 1, 10), и да једино „кроз Њега имамо приступ ка Оцу у једном Духу" (Еф. 2, 18).

Од дана Рождества Христовог све до краја века, Бог је са нама и ми смо Божји јер је Син Божји сишао на земљу, чиме је човека успео на Небо.Од дана Рождества Христовог, ми смо удостојени да у већој или мањој мери проникнемо у смисао благовести светог апостола Павла: „Велика је тајна побожности: Бог се јави у телу" (1.Тим. 3, 16).

То би на најсажетији могући начин, колико ми слабашне моћи дозвољавају, било расветљавање небоземне димензије богословља о оваплоћењу Логоса Божијега, коју нам о Божићу открива Бог Отац кроз Бога Сина у Духу Светом. Пресветој Тројици нека је част и слава у све векове. Мир Божји – Христос се роди!

Протојерej-ставрофор Миливој Р. Мијатов

Из светоотачке ризнице

МОЛИТВА СВЕТОГ ГРИГОРИЈА ПАЛАМЕ

Боже над боговима, Свети над светима, милостиви, дуготрпељиви, незлобиви Владико, Ти си Отац свакога милосрђа, Ти си Господ милости, Ти си Бог сваке утехе; Твоје

изобиље доброте је неизрециво и океан човекољубља је неизразив; тебе признајемо за Оца по благодати, јединог по природи Бога и Цара нашега, и само Тебе призивамо, јер име Твоје призивамо само због Твоје доброте и Твог неизрецивог снисхођења нас ради.

Јер, када си саздао човека од земље и када си га удвојио да не буде сам, да би имао свога помоћника, благоизволео си да га сместиш усред непролазног рајског изобиља, дајући му заповест живота. Но, пошто је овај после неког времена погазио ту животворну заповест, Ти га ниси коначно одбацио, многомилостиви Владико; напротив, пошто си, кроз узајамно прејемство наративања прекинуо грех, учинио си људски род не само бесмртним већ и многобројним. А када си опет видео да се са људским родом увећава грех, прекинуо си га оним свесветским потопом, који је људском роду на корист; но, ниси га искорењо него си оставио семе за други свет, постављајући Ноја, по врлини савршеног човека у своме роду, за оца каснијим људима, и њему си обећао да никада више нећеш поступати по гневу нити потопити читаву земљу до пропасти.

Отада си на много начина устројавао човеков живот, тако да си својим овоземаљским присуством васцели свет преплавио океаном доброте. Пошто си најпре предизобразио и на много начина унапред објавио (Свој долазак), јавно си га и остварио, појављујући се на земљи и општећи са људима; тако си нас, у бањи поновног рођења, препородио водом и Духом, и изнова си нам дао животворне заповести. И пошто си Својим страдањем исцелио наше страсти, Својом смрћу уништио смрт, а Својим Васкрсењем у потпуности обновио нашу природу овешталу у греху, узвисио си је и поставио са десне стране Величанства на висинама, тако да и сви ми који имамо своје живљење на небесима, који се уздамо у Тебе, који држимо Твоје животворне заповести и поседујемо Твој мир који си нам даровао као непропадљиво наслеђе, будемо међу собом

Из светоотачке ризнице

једно у Теби, Дародавцу и Даваоцу мира.

Но, ми смо опет одбацили Твоје заповести, заборавили смо један другога, постали смо као пре, док нас Ти још не беше сабрао у Једноме Богу, једној вери, једном крштењу, једном неизрецивом и обједињујућем заједничарењу у Твојој Крви, коју си излио као откуп ради нас који смо се продали гресима, коју си нам дао за пијење, мирећи нас и спријатељујући нас са Собом и једне са другима. Иако смо, дакле, примили изобиље Твоје благодати, упутили смо се у далеку земљу, лишену светлости и благодати; иако смо примили познање истине, ходили смо као да не знамо за Твоје заповести. Па пошто смо постали такви, окренули смо се раздражено једни против других, и радујемо се не само због својих узајамних несрећа већ и због узајамних покоља, јер више не носимо на себи образ Тебе, Оца љубави, већ, авај, (образ) онога који је од почетка човекоубица. Шта вреди да помињемо своја кривоклетства, ружне ствари и рђава дела која смо чинили, подлости једних према другима, узајамна оговарања, отворене међусобне ратове, зависти и отимачине?

Заиста смо запали у бездан зала, заиста смо оковани страшним ланцима сагрешења! Само Ти можеш опет да разрешиш ланце; само Ти можеш да изгладиш грехе. Сети се, дакле, Својих некадашњих милосрђâ, сети се Своје вековне милости! Као што си одвратио од нас Своје лице, па смо уздрмани својим гресима, тако окрени (к нама) Своје лице, и спашћемо се због својих молитава и због Твоје неописиве доброте. Ми овде имамо свога управитеља града, велико чудо васељене, велики украс Твојих мученика, а то је чудотворац и мироточац Димитрије, који је у свему велики и који се моли за нас. А заједно са њим, преклињу Те и ишту твоју милост хор Апостолâ, сабор мученикâ, венац пророкâ, скуп архијерејâ, збор свих преподобних. По узору на њих, усудио сам се и ја, по Твојој благодати Твој служитељ, да, угледајући се на Тебе Који си узео на Себе грехе света, узмем на себе прегрешења овога народа кога си, по Свом неизрецивом Промислу, поверио мојој смирености да га поведем ка океану Твога милосрђа; и молим Тебе Који си уклонио древно проклетство и обновио нашу природу: опери и сада нечистоту која је у овоме народу, па пошто очистиш њихову прљавштину, „Дух прав обнови у утроби његовој” и подај му покајање за коначно спасење.

Избави их из међусобне поделе. Спријатељи их са собом и једне са другима. Благоизволи да убудуће живе у миру и једномислију, да својим делима и речима, као што и јесте обавеза и дужност, показују потчињеност и благонаклоност према нашим пребожанственим царевима, које си овластио да царују на земљи, као и према светој Цркви Твојој и према нама који смо само Твојом благодаћу постали њени предводници, да би тако и цареви и они који су под царевима, и пастири и они који су под пастирима, гледајући само ка Теби, односно ка Твојој светој вољи, и бивајући вођени Тобом, стекли и садашње благостање и будуће блаженство, благодаћу и милосрђем и човекољубљем сабеспочетнога Твога Оца, Коме са Тобом приличи слава, заједно са Пресветим и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

Свети Григорије Палама,
Молитве,
Нови Сад 2015, стр. 352–356.

Старечник

ПРЕПОДОБНА МАТИ ТЕОДОРА

Упита мати Теодора оца Теофила шта значе речи апостола Павла „искупљујући време". А он јој одговори:

– Ове речи говоре о користи; на пример, налазиш ли се у времену ругања? Ти купи време ругања смирењем и дуготрпељивошћу, и добави себи корист. Је ли време бешчашћа? Ти искупи време незлобивошћу, и стекни корист. И све што је противно, ако желимо, бива нам на корист.

Рече мати Теодора:

– Борите се да уђете на уска врата. Јер као што дрвеће, ако не претрпи зиме и кише, не може родити рода, тако је и за нас овај век зима, и без многих мука и искушења нећемо моћи постати наследници Царства небеског.

Рече још:

– Добро је молитвено тиховати; јер мудар човек живи у тиховању. Јер заиста, велика је корист за девственицу или за монаха да тихује; а нарочито за младе. Али знај, ако неко доспе до тиховања, сместа долази онај зли и душу му оптерећује мрзовољом, малодушношћу, разним помислима, а тело му оптерећује болестима, слабостима, клоношћу колена и свих удова, и паралише снаге душе и тела, те тиховатељ вели: „Болестан сам и не могу да читам службу". Али ако бдимо, све то нестаје. Јер био је некакав монах којег би, чим би дошао да прочита службу, нападала дрхтавица и ватра и у глави би му бучало од притиска. И говорио је себи: „Ево болестан сам и само што нисам умро; да устанем ја ипак пре но што умрем и да прочитам молитвено правило". И том мишљу он присили себе и прочита службу. И тек што је окончао службу, нестане грозница. Убудуће се том мишљу брат супротстављао искушењима и читао службу, и тако је победио зле помисли.

Причала је иста мати Теодора:

Једном се неко наругао некој благочестивој жени. А она му вели:

– Могла бих и ја теби да кажем сличне ствари, али ми закон Божји затвара уста.

Причала је и ово:

– Један хришћанин је, расправљајући са Манихејем, рекао: „Подај телу закон, и видећеш тело покрај Творца".

Још је говорила:

– Учитељ мора бити стран сваком властољубљу; мора бити туђин таштини, далеко од гордости; да не би био преварен ласкањем, да не би био заслепљен даровима, да га не би стомак побеђивао, да га не би обузимао гнев, већ да буде дуготрпељив, благородан, смиреноуман на сваки начин; да буде проверен, трпељив, брижан и душељубив.

Још је говорила:

– Ни подвиг ни бдење нити било какав труд не спасава човека, осим чистога смиреноумља. Јер, био је некакав отшелник који је одгонио демоне и испитивао их: „Чиме се изгоните, постом?" А они кажу: „Ми нити једемо нити пијемо". „Бдењем?" А они кажу: „Ми не спавамо". „Отшелништвом?" „Ми живимо у пустињи". „Чиме се, дакле, изгоните?" А они кажу: „Ништа нас не може победити осим смиреноумља". Видиш ли да је смиреноумље победничко оружје против демонâ.

Рекла је мати Теодора:

– Био је неки монах који је због мноштва искушења рекао себи: „Идем одавде". И тек што беше назуо своје сандале, угледа једног другог човека који је такође обувао своје сандале и који му рече: „Зар не одлазиш због мене? Па ево, ја ћу те пратити куд год да идеш".

Старечник,
Нови Сад 2008, стр. 411–413.

Из летописа

ХРАМ ВАЗНЕСЕЊА ГОСПОДЊЕГ У ГОРЊЕМ КОВИЉУ

Први писани помен о насељу Ковиљ у Бачкој жупанији датира из 1301. године. У време владавине Турака, према запису турског путописца Елвије Челебије, Ковиљ је на обали

Дунава саградио је *српски краљ, господар Београда.* У попису фискалних добара сачињеном почетком 18. века помиње се и насеље Горњи Ковиљ. Већинско становништво је било српско, православне вероисповести, које се углавном бавило земљорадњом, трговином и занатством. Још 1743. године, насеље добија свој грб, а 1848. године, Ковиљ шаље своје депутате на Мајску скупштину.

Горњоковиљска црква Вазнесења Господњег је карактеристична грађевина, монументалних димензија, саграђена у неокласицистичком стилу. Садашњи храм је подигнут на месту старије цркве, у периоду између 1824 – 1829. године. У летопису храма су сачувани битни подаци које је прикупио парох Светозар Гавриловић, на основу којих дознајемо да је овај храм импозантних димензија подигао мауермајстор Фрелих. Иконостас датира из 1858. године. Резбарски радови су дело Јована Петровића, а осликавање иконостаса и појединих зидних површина, 1908 – 1910. године, рад су светог свештеномученика Рафаила Шишатовачког. На њима се јасно види утицај руске сликарске школе, а сâм иконостас у горњоковиљској цркви представља његово најрепрезентативније остварење у домену црквеног сликарства.

У дугогодишњој историји храма службовао је четрдесет један свештенослужитељ, а први познати парох био је Јован Вучевић (1744 – 1780).

Јереј Иван Спасевски

Портрети говоре

ИЛИЈА ОГЊАНОВИЋ АБУКАЗЕМ (1845 – 1900)

Многе улице у Новом Саду добиле су имена по знаменитим Србима који су у њему живели и својим радом оставили дубок траг. Једна од њих се налази у старом језгру града и добила је име по Илији Огњановићу, чувеном лекару из деветнаестог века. Овај великан српске медицине рођен је у Новом Саду, 30. априла 1845. године. Школовање је започео у Сремској Каменици, а наставио у Новом Саду. Заједно са Мишом Димитријевићем је похађао Вишу царско-краљевску школу у Петроварадину. Гимназијско образовање је започео у Новом Саду, наставио у Карловцима, да би после добијене стипендије школовање наставио у Печују. Гимназију завршава у чувеном пештанском Текелијануму. После смрти родитеља, Илију најпре школује старији брат, а потом су бригу о његовом школовању преузеле задужбине Василија Михајловића и Саве Текелије, а напослетку и велика српска добротворка Марија Трандафил, којој је Илија био и лични лекар до краја њеног живота. Звање доктора хирургије стекао је у Бечу 1873. године, али је после кратке праксе одлучио да своју професионалну каријеру настави у родном граду.

Лекарску праксу започиње у Новом Саду сарадњом са старим пријатељем Јованом Јовановићем Змајем. У свему плодотворна сарадња са старијим колегом није била везана само за медицину него се огледала и у издавачкој делатности. Обновио је и дуго година уређивао књижевни лист *Јавор,* а савременици су га упамтили и по изузетном смислу за хумор. Илија Огњановић је познат као највећи српски сатиричар, пре појаве Стевана Сремца, Радоја Домановића и Бранислава Нушића. Своје радове је углавном објављивао под псеудонимом „Абуказем", који је преузео од старог арапског врача Абу Казема. Поред научних радова из области медицине, од којих је и студија „Имена болести што могу смрт да нанесу", која је написана *нарочито за свештенике наше,* Илија Огњановић је у листу *Јавор* у наставцима објављивао веома популарне чланке. Најпознатији од њих су: *Гробови знаменитих Срба, што су им кости у Новом Саду покопане, Занимљиве приче и белешке из живота знаменитих Срба* и *Где је умро који од наших знаменитих покојника.*

Заједно са народним вођама Светозаром Милетићем, Јованом Јовановићем Змајем, Лазом Костићем и другима, Илија Огњановић је учествовао у јавном и политичком животу Србâ. Неуморно је прикупљао документа која се тичу националне историје, а све у жељи да се ништа не препусти забораву. У својој библиотеци је чувао сва издања *Јавора, Бранковог кола, Стражилова* и *Летописа Матице српске.* Био је члан Књижевног одбора Матице српске, потпредседник књижевног одељења Матице српске, дописни члан Српског ученог друштва, почасни члан Српске краљевске академије и члан Епархијског управног одбора Епархије бачке.

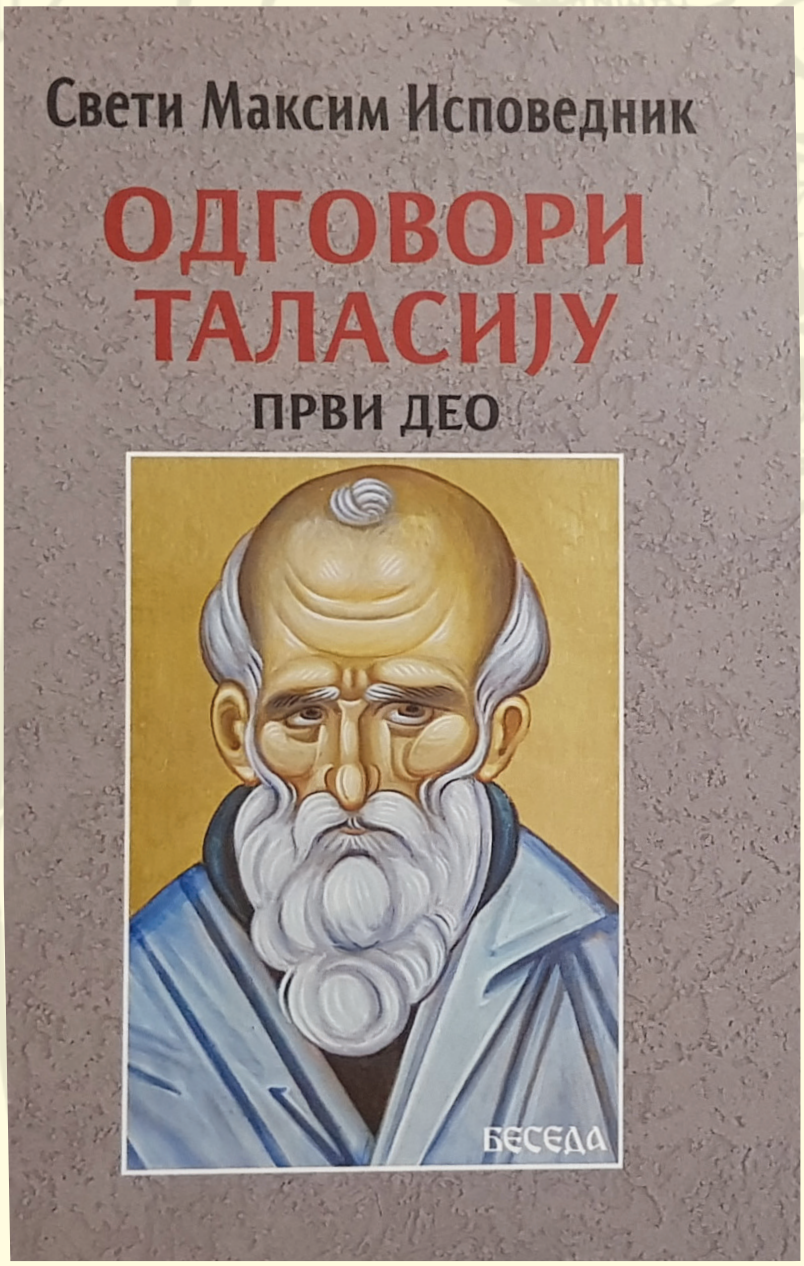
Упокојио се у Будимпешти 1900. године, приликом повратка са лечења из Аустрије. Опело у Саборној цркви у Новом Саду служио је епископ бачки Митрофан Шевић, уз саслужење великог броја свештеника и уз присуство знаменитих Новосађана. На Алмашко гробље, где је сахрањен, испратила га је велика поворка народа. Његова удовица Даринка, са двоје малолетне деце, остала је да живи у кући коју је Марија Трандафил поклонила Илији Огњановићу у знак захвалности за његово лекарско старање и бригу о њој.

Протонамесник Миодраг Андрић

СВЕТИ МАКСИМ ИСПОВЕДНИК

Одговори Таласију

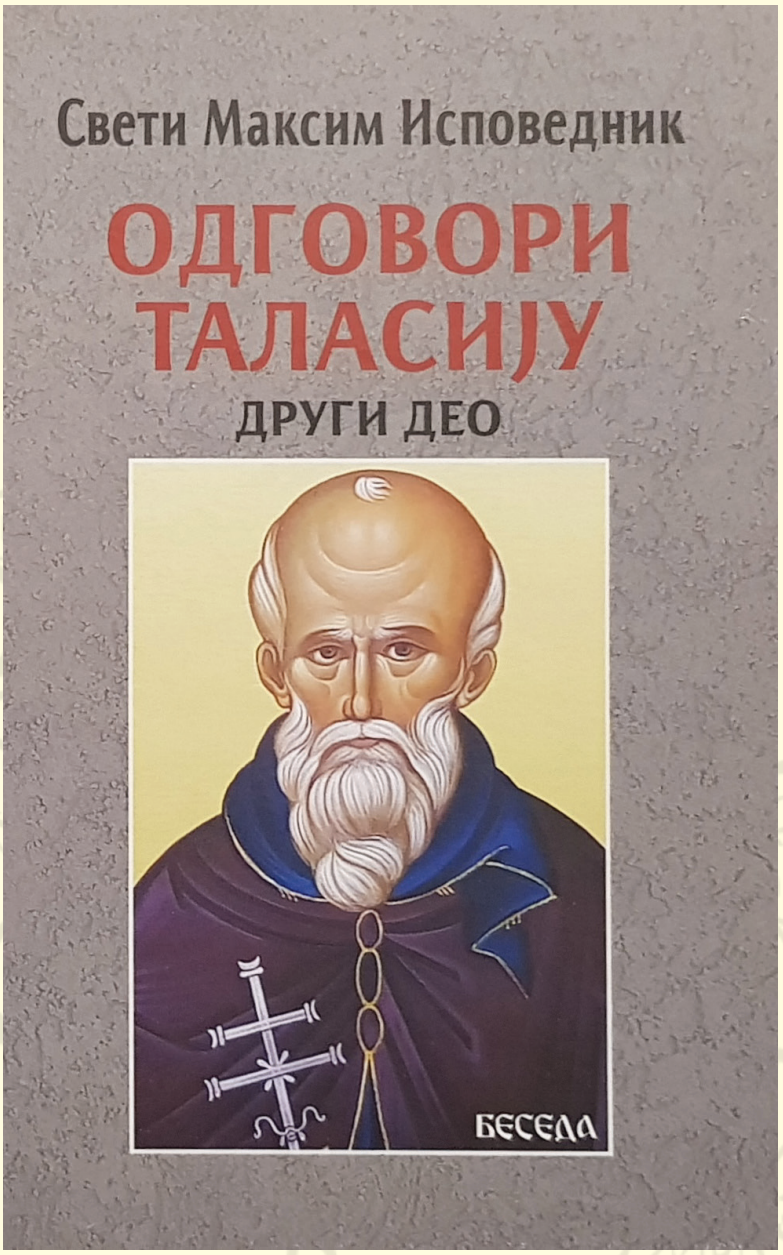
У издању Беседе, издавачке установе Епархије бачке, у 2018. години, објављена су два тома списа *Одговори Таласију* светог Максима Исповедника. Објављивањем овог дела, настављен је важан подухват издавачке установе Епархије бачке на пољу превођења и издавања релевантних светоотачких списа, који су изворно писани на јелинском језику. Плод таквог труда, који траје више од једне деценије, читаоцима је доступан у виду посебне едиције књигâ под називом *Светоотачко богословље,* у оквиру које је, до сада, објављено осамнаест светоотачких дела. Оно што посебно краси сва издања из ове едиције јесте питак, разумљив и прецизан превод, који савременом читаоцу верно преноси суштину богословског учења светих Отаца, чија дела су преведена на српски језик.

Пред читаоцима се налази двотомно издање списа *Одговори Таласију,* који је свети Максим Исповедник написао око 633. године. Из наслова и уводних речи овог дела сазнајемо да је оно упућено Таласију, игуману манастира у Либији. Игуман Таласије, који је био ученик светог Максима Исповедника, послао је своме учитељу списак од шездесет пет питања, заснованих на тешко разумљивим местима (цитатима) из Светог Писма Старог и Новог Завета. Одговарајући на постављена питања, свети Максим је изнео концизне и дубокомисаоне одговоре, трудећи се да што краће и одређеније разјасни „свесветлу красоту тајанствених созерцања и духовних високоумности садржаних у божанственим речима" (ср. Први том, стр. 22). Сходно томе, у форми сажетих одговора светог Максима Исповедника, читаоцима је пружено вишеструко корисно богословско штиво. Вредно је поменути да су сви одговори светог Максима засновани на алегоријском тумачењу Светог Писма, што је подразумева исказивање дубљег, узвишенијег и пренесеног значења библијског текста. Међутим, у *Одговорима Таласију,* свети Максим Исповедник пружа много више од једног класичног светоотачког тумачења светописамског текста. Тумачећи тешко разумљиве делове Светога Писма, писац у овом делу језгровито објашња-

Издавачка делатност

ва нека од најсуптилнијих стања људске душе, ума и тела на путу ка обожењу и остварењу подобија Божјег у човеку. Подразумева се да на том путу препреку представљају људске страсти и искушења, док се врлински живот помиње као један од најидеалнијих начина за постизање назначеног циља. Ипак, то не значи да човек сâм својим подвигом може постићи тај циљ. Наиме, свети Максим Исповедник јасно ставља до знања да се Бог очовечио како би човека учинио „заједничарем божанске природе" (ср. 53. одговор), што нас подсећа да тек у заједници са Богом, која се остварује на Божанственој Литургији, стичемо основни предуслов за обожење. У складу са наведеним, могуће је констатовати да је реч о делу у којем се преплићу библијске, антрополошке и етичке богословске теме. Примера ради, можемо навести садржину одговора на тридесето питање у којем Таласије захтева тумачење следећих речи Господа Исуса Христа: „Можете ли пити чашу коју ја пијем, и крстити се Крштењем којим се ја крштавам?" Говорећи о разлици између „Чаше" и „Крштења" у наведеним речима, свети Максим је изнео став да „Крштење Господње" јесте „символ наших вољних и нашем науму саобразних напора ради (стицања) врлине", а да „Чаша" јесте „символ невољних искушења која, противно нашем науму, понекад насрћу на нас ради истине, кроз која се ми, претпостављајући божанску љубав и самој нашој природи, својом вољом узвисујемо изнад чињенице смртности природе". Већ из овог кратког одломка може се видети са коликим разумевањем је свети Максим у овом делу приступио сагледавању и тумачењу назначених аспеката врлинског живота, а све то у циљу да укаже на чињеницу да човек очишћен од плотског умовања постаје истински храм Божји.

У првом тому *Одговора Таласију* објављен је 51 одговор на 299 страница, док се преосталих 14 одговора налазе на 304 странице другог тома наведеног списа. Пре издавања *Одговора Таласију,* у издању *Беседе,* штампано је још једно дело светог Максима Исповедника, које носи наслов *О разним недоумицама,* те је на тај начин читалачкој јавности понуђен значајан део неисцрпног богатства богословске мисли поменутог светог Оца и учитеља Цркве Божје. Оно што ће читаоце посебно обрадовати, јесте да се у скорије време очекује објављивање још неколико значајних списа из опуса светог Максима Исповедника, чиме ће светоотачка литература на српском језику бити знатно обогаћена.

Катихета Милан Бандобрански

СВЕТИ САВА – ШКОЛСКА СЛАВА

Наша света Црква је током историје изнедрила многе светитеље, подвижнике и молитвенике пред Господом. Један од њих, којег је изнедрио наш народ, јесте Растко Немањић – Свети Сава.

Као најмлађи син великог жупана Стефана Немање и његове супруге Ане, Растко је од најранијег узраста васпитаван у духу Православне вере и Цркве. За разлику од своје старије браће, Вукана и Стефана, који су били наклоњени дворском начину живота, млади Растко је врло рано осетио жељу да свој живот посвети Богу и Цркви. Младалачке дане често је проводио у молитви, размишљању о Богу и читању црквених књига. Овоземљска

блага и управљање државом нису привлачили Растка, иако му је отац већ као петнаестогодишњаку доделио на управу Хумску област. Његова љубав према Богу и духовном животу додатно се распламсавала када је од монахâ, гостију на двору његовог оца, слушао приче о подвижничком животу на Светој Гори Атонској. Тако се у њему родила пламена жеља да свој живот настави као светогорски монах. Згодно је искористио дозволу својих родитеља да са пријатељима оде у лов, одакле је у току ноћи са једним руским монахом отишао у светогорски манастир Русик.

Његови родитељи су се веома ожалостили када су, од војника које су послали за њим, дознали да се Растко замонашио и добио име Сава. Видевши да је Сава пронашао свој духовни мир и радост у монашком подвигу, временом су схватили узвишеност његове одлуке, па су пред крај свог живота и они примили монашки постриг. Савина мајка Ана се замонашила и добила име Анастасија. Њене свете мошти се налазе у манастиру Студеница. Савин отац, велики жупан Стефан Немања, предавши своју власт средњем сину Стефану, отишао је на Свету Гору да се заједно са својим сином Савом подвизава у молитви и посту. На монашењу је добио име Симеон, а ми га прослављамо као светог Симеона Мироточивог, пошто су његове свете мошти, благодаћу Божјом, постале чудотворне и мироточиве. Свети Сава је уз помоћ свога оца и брата Стефана обновио опустели светогорски манастир Хиландар, учинивши га духовним средиштем српског народа. Захваљујући неуморном просветитељском раду светитеља Саве, првог Архиепископа српског, његовом труду на оснивању школа и организацији Цркве, већ у средњем смо стали раме уз раме са најнапреднијим народима тога времена.

Ове године са радошћу и поносом прослављамо велики јубилеј осамстогодишњице аутокефалности (самосталности) Српске Православне Цркве, коју је Свети Сава, 1219. године у Никеји, издејствовао од Мајке Цркве – Константинопољске Патријаршије. Свети Сава је добио титулу Архиепископа свих српских и поморских земаља, а за седиште је изабрао манастир Жичу. Као први српски архиепископ, Свети Сава је мудро управљао Црквом, оснивао нове епархије и подигао многе цркве и манастири. Све је чинио да српски народ води путем који води у живот, тојест путем који води у вечну заједници са живим Богом.

Из школске клупе

После смрти Светог Саве, српски народ је у тешким временима турског ропства сачувао своју православну веру и опстао захваљујући његовим светим молитвама и милости Божјој. Чак су и наши преци, који су живели на просторима некадашње Угарске, а данашње Српске Војводине, добро знали за духовни пут на који је наш народ повео Свети Сава, јер се у њиховој близини налазио манастир Ковиљ, метох манастира Жиче у којем је Свети Сава столовао као први српски архиепископ. Желећи да поколебају српски народ, Турци су спалили мошти Светог Саве, али тиме су још више учврстили веру наших предака, који су знали да Сава као светитељ Божји вечно живи у Богу.

Као светосавска деца нашег Родоначалника и данас чујемо његов позив да идемо путем којим нас је учио и као православни народ ходимо у сретање Богу.

Катихета
Милан Бандобрански

БОГ МЕ ЈЕ СТВОРИО ИЗ ЉУБАВИ

Из љубави је створио цео свет.
Дао ми је срце мало у грудима,
које треба да се радује добрим људима.
Дао ми је ум да читам и мислим,
дао ми је вид да свет око себе гледам,
и да добру душу по очима препознам.
Дао ми је слух да само лепе речи чујем.
Дао ми је врлине,
али ја имам и мане.
Дао ми је и један посебан дар,
који спаја човека и Бога.
Дао ми је душу.
Тај дар морам чувати и не смем испрљати.
И поред свих грехова које сам учинила
и које чиним, Бог ми прашта.
Бог ме је створио из чисте љубави.
Јер Он је Љубав.

Милица Јарић, VI 1
ОШ *Петефи Шандор*
Нови Сад

Ксенија Латиновић
VI 2 ОШ *Коста Трифковић*
Нови Сад

Слава Светоархангелске обитељи у Ковиљу

У древном Светоархангелском манастиру, као једном од духовних центара и плодоносних благодатних кошница Епархије бачке, два велика сабора бивају сваке године: зими – о празнику светог архангела Михаила, и лети – о празнику светог архангела Гаврила.

На овогодишњој летњој слави свету архијерејску Литургију служио је Његово Високопреосвештенство Митрополит загребачко-љубљански г. Порфирије, уз саслужење Епископа мохачког г. Исихија, свештенства и монаштва Епархије бачке.

У својој беседи Митрополит Порфирије је истакао важност послушања Богу, које се потврђује кроз послушање Цркви и треба да постане начин нашег свакодневног живота.

У току свете Литургије, владика Исихије је у свештени ђаконски чин рукоположио катихету Мирка Божића из Бачке Паланке.

Лепоти празничног сабрања допринели су појци *Школе црквеног појања Свети Јован Дамаскин* при новосадској црквеној општини, под управом јерођакона Јеротеја, сабрата Светоархангелског манастира у Ковиљу.

Годишњица злочиначке операције *Олуја* у Бачкој Паланци

Његова Светост Патријарх српски г. Иринеј са архијерејима Српске Православне Цркве служио је, 4. августа 2018. године, у Бачкој Паланци парастос жртвама злогласне операције *Олуја*. Свјатјејши Патријарх је у својој беседи нагласио да је једина кривица пострадалих у *Олуји* то што су били Срби и што су припадали Православној вери.

Парастосу су присутвовали: Председник Републике Србије г. Александар Вучић, председник Републике Српске г. Милорад Додик, са председницама и члановима владâ Републике Србије и Републике Српске. Председник Вучић је том приликом поручио да Србија више неће бити само уточиште прогнаним Србима, већ и њихова заштита.

Своје сећање на август 1995. године пренели су сведоци из избегличке колоне која је стигла у Србију. Овом приликом одржан је и пригодни уметнички програм који је подсетио на голготу коју су прогнаници прошли пре двадесет три године.

Патрон Епархије бачке

Овогодишњи Патрон Епархије бачке, Чудо светог архангела Михаила у Хони (Колоси), обележен је у знаку три велика јубилеја: тристогодишњице изградње првог Алмашког храма, стогодишњице ослобођења Новог Сада и стогодишњице присаједињења Бачке, Барање, Баната и Срема Краљевини Србији.

Актуелности

Прослава је почела свечаном академијом у Српском народном позоришту, 17. септембра 2018. године, под називом *Благословено наслеђе*. Кроз кратку ретроспективу најважнијих догађаја из историје нашег народа, на пригодан начин су приказани великани српске духовности и државности. Присутнима се на крају свечаности обратио Преосвећени Епископ бачки г. Иринеј и у свом поздравном слову о јубелијима, које славимо у озарју архангелске светлости прослављања Патрона наше Епархије, подсетио на значај културе сећања и угледања на светле примере наших предака које треба да следимо.

Централни догађај прославе Патрона била је света архијерејска Литургија испред Алмашког храма, на којој је началствовао Високопреосвећени Митрополит загребачко-љубљански г. Порфирије, уз саслужење преосвештене господе епископâ: банатског Никанора, врањског Пахомија, зворничко-тузланског Фотија, осечкопољског и барањског Херувима, умировљеног канадског Георгија, умировљеног милешевског Филарета, умировљеног нишког Јована, ремезијанског Стефана, бачког Иринеја и мохачког Исихија, свештенства и монаштва Бачке епархије и других епархија Српске Православне Цркве и уз молитвено учешће верног народа. Честитајући епархијску славу, Митрополит је указао на историју чудесног догађаја који прослављамо и на велики значај ангелских сила у животу свакога човека. Светој Литургији је присутвовао и градоначелник Новог Сада г. Милош Вучевић са сарадницима, а благољепије службе је украсио хор Школе црквеног појања при Црквеној општини новосадској *Свети Јован Дамаскин*.

Ђурђиц – Слава Српске Атине

Као и претходних година, Црквена општина новосадска је и ове године, у навечерје празника Обновљења храма светог великомученика Георгија, 15. новембра 2018. године, у студију *M* у Новом Саду, приредила свечану Академију поводом славе Новог Сада. Програм је почео певањем химне Републике Србије и тропара празника, а затим се присутнима обратио Преосвећени Епископ бачки г. Иринеј. У свом поздравном слову и благослову, владика Иринеј је честитало славу свим Новосађанима и исказао радост што се ове године градска слава прославља у знаку великих годишњица повезаних са завршетком Великог рата и ослобођењем наше Отаџбине и присаједињењем нашег народа северно од Саве и Дунава Краљевини Србији, али је изразио и своју забринутост због отворене ране нашег народа и тешких прилика у Старој Србији, где непрекидно покушавамо да опстанемо на удару великих светских сила. На завршетку свог обраћања, владика Иринеј се осврнуо и на најновија искушења која су захватила нашу Православну Цркву у целини, настала из једностране активности Цариградске Патријаршије у Украјини, и позвао све да се моле Богу за љубав и јединство у Православној Цркви.

Градоначелник Милош Вучевић је рекао да обележавање овог великог празника показује шта значи борити се и живети за вредности у које верујемо, указујући на подвиг светог Георгија који није одустао него истрајао и, напослетку, победио.

Господин Павле Станојевић је произнео свечарску беседу у знаку прославе јубилеја стогодишњице завршетка Великог рата. Говорећи о страхотама и ужасима Великог рата, г. Станојевић се са посебним пијететом осврн-

нуо на велико страдање Српске Православне Цркве, њеног свештенства, учитељског кадра и верног народа.

Свој допринос свечарској атмосфери и прослави градске славе дали су гимназијски хор *Јован Јовановић Змај* из Новог Сада, као и полазници Школе црквеног појања при новосадској црквеној општини *Свети Јован Дамаскин*.

Настављајући традицију прославе светог великомученика Георгија као заштитника Новог Сада, на празник Обновљења храма овог светитеља, Његово Преосвештенство Епископ бачки г. Иринеј, служио је свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду. Епископу су саслуживали Преосвећени Епископ мохачки г. Исихије, новосадско свештенство и гостујући клирици из свих крајева Бачке. Говорећи о подвигу и великој вери светог великомученика Георгија, владика Иринеј је истакао потребу свих верујућих људи да у овом светитељском лику и другим светим мученицима, учитељима Цркве и подвижницима пронађу надахнуће за лични подвиг и усавршавање у вери Отаца. Богослужењу су присуствовали представници покрајинске и градске власти, војске и културних установа у Новом Саду.

На предлог Преосвећеног Епископа бачког г. Иринеја, Свети Архијерејски Синод Српске Православне Цркве, за велики допринос очувању и унапређењу културне баштине нашег народа, одликовао је Матицу српску орденом Светог Саве првог степена. Орденом Светог Симеона Мироточивог, за допринос унапређењу односа Цркве и државе, одликовани су г. Игор Мировић, председник Покрајинске владе АПВојводине, г. Милош Вучевић, градоначелник Новог Сада, и г. Ђурађ Јакшић, одборник у Скупштини Новог Сада.

У Градској кући је извршен чин благосиљања славских дарова, који је у присуству владике Иринеја служио његов викар Епископ мохачки г. Исихије. Владика Иринеј је честитао славу свим Новосађанима и подсетио да је пре десет година одлука о прослави градске славе донета једногласним ставом свих традиционалних Цркава и верских заједница и тада релевантних политичких субјеката у Новом Саду. Градоначелник Милош Вучевић је честитао славу свим грађанима Новог Сада и, захваљујући се владици на лепим жељама и очинским саветима, истакао потребу јединства свих Новосађана, ради напретка и боље будућности нашег града, у љубави, слози и миру свих његових житеља.

Храмовна слава и рукоположење у Силбашу

Поводом прославе храмовне славе у Силбашу, Његово Преосвештенство Епископ мохачки г. Исихије служио је свету архијерејску Литургију на празник светог Јована Златоуста. У својој празничној беседи владика Исихије је подсетио верни народ да је свети Јован Златоусти био патријарх цариградски који је својим светим животом и богословљем постао пример честитости и побожности. Владика је даље указао на велики подвиг и труд на моралном преображавању поверене му паства и свештенства.

По благослову Епископа новосадског и бачког г. Иринеја, владика Исихије је рукоположио катихету Мирослава Стојановића из Ветерника у чин ђакона. Благољепије свете Литургије увеличали су појци из Бачке Паланке, у присуству полазника верске наставе у Силбашу.

По традицији силбашке парохије, после вечерњег богослужења извршено је благосиљање славских дарова које је ове године

Актуелности

принео кум Владимир Ивичић са породицом. Прослави храмовне славе је присуствовала пастор Јасмина Котас-Медвеђ из Словачке Евангеличке Цркве.

Празник Ваведења Пресвете Богородице у манастиру Бођани

Празник Ваведења Пресвете Богородице у храм свечано је прослављен у Световаведењској обитељи у Бођанима. Прослава је почела празничним бденијем које је служио Његово Преосвештенство Епископ мохачки г. Исихије.

На сâм празник, свету Литургију је служио Епископ новосадски и бачки г. Иринеј, уз саслужење владике Исихија, јеромонаха Арсеније из Покровског манастира у Аустрији (Цариградска Патријаршија) и јеромонаха Дионисија из манастира Ковиља, као и свештеникâ Стојана Билића, Бранета Миловца, Душана Ђукића, Миливоја Шемића и Синише Тривића, као и ђаконâ Епархије бачке.

У току свете Литургије у чин мале схиме замонашен је Душко Мирић, дугогодишњи искушеник бођанског манастира, добивши монашко име Тихон.

Божићна акција прикупљања пакетића

Заиста вам кажем: кад учинисте једноме од ове моје најмање браће, мени учинисте (Мт. 25,40).

Добротворна установа Епархије бачке *Владика Платон Атанацковић,* у сарадњи са Катихетским одбором Епархије бачке, и ове године је организовала добротворну акцију прикупљања пакетића за децу са сметњама у развоју и ону без родитељског старања.

Акција прикупљања пакетића под називом *Деца – деци,* спроведена је у новосадским основним и средњим школама у периоду од 28. новембра до 17. децембра 2018. године. Прикупљено је око шест стотина пакетића снабдевених школским прибором, гардеробом, обућом, средствима за личну хигијену, слаткишима и друштвеним играма за децу. Сви пакетићу су подељени *Дому за децу и омладину ометену у развоју* у Ветернику.

Прва бригада Копнене војске прославила свог небеског заштитника

Овогодишњу светковину свог духовног покровитеља христољубиво војинство Прве бригаде Копнене војске отпочело је 8. новембра 2018. године, служењем празничног бденија у параклису Светог мученика Нестора у згради команде бригаде у Новом Саду.

Узимајући у обзир благословену чињеницу да се 2018. године, лицем на празник светог мученика Нестора, навршава сто година од уласка слободарске војске Краљевине Србије, под командом мајора Војислава Бугарског, у Нови Сад, као и стогодишњица ослобођења Србије у Првом светском рату, одлучено је да се свети Нестор прослави заједно са војском улогореном уз Тису код Тителa.

Како је сваком војном свештенику прописано да има привремени богослужбени простор (шатор), то су се и војни свештеници бригаде постарали да исти подигну и ставе

у свакодневну молитвену употребу ангажованог људства. Преосвећени Епископ бачки г. Иринеј је благословио да ове године, због унапред одређеног датума војне вежбе, Прва бригада Копнене војске свој Патрон прослави у теренским условима.

Свету Литургију је служио Епископ тимочки г. Иларион, уз саслужење Епископа мохачког г. Исихија, викара Епископа бачког. Владика Исихије је честитао славу присутним официрима и војницима и поручио да сваки хришћанин јесте Христов војник, који се непрестано усавршава у војевању за слободу духа и тела.

Светој Литургији су присуствовали официри, подофицири и војници, представници скоро свих десет потчињених јединица Команде Прве бригаде копнене војске, као и припадници других састава, стационираних у истом простору и укључених у вежбу, на челу са командантом бригаде, бригадним генералом Жељком Петровићем.

Епископ бачки Иринеј у Београду учествовао на трибини *Сто година Војводине у Србији*

Његово Преосвештенство Епископ новосадски и бачки г. др Иринеј одазвао се позиву *Српског политичког форума* да заједно са академиком Костом Чавошким учествује на трибини *Сто година Војводине у Србији,* организованој на Факултету политичких наука у Београду, 1. новембра 2018. године.

У свом обраћању, владика Иринеј је рекао да постоји површан однос према схватању и коришћењу терминологије која се тиче назива наших аутономних покрајина: *Ми се данас површно и лакомислено односимо према терминологији, топономастици, историјским, географским, али и свим другим називима и датостима. Када су Срби издејствовали своју широку аутономију у оквиру Аустроугарске, она се већ тада схватала и називала Српским Војводством или Војводином Српском у оквиру Аустроугарске монархије.* У даљем излагању, владика Иринеј је истакао да погрешно коришћење терминологије није случајно, јер се ратови не воде само оружјем већ и пропагандом, и додао да никаквог присаједињења не би било да у крајевима северно од Саве и Дунава није постојала наша Црква – Карловачка Митрополија, али да то није довољно присутно у нашој колективној свести.

Професор др Коста Чавошки рекао је да су Војводство Србија и Тамишки Банат конституисани 1849. године и објаснио да је то била територијална аутономија све до 1860. године, после чега су Срби имали само црквену и културно-просветну аутономију. *Историјски гледано, Српска Православна Црква, чувајући национални идентитет, обављала је ону улогу коју је требало да врши српска држава. Ср-*

Актуелности

спка Православна Црква је бранила не само веру, већ је обављала и изузетно важну духовну, историјску и политичку улогу, нагласио је професор Чавошки. Он је указао и на то су црквено-народни сабори под аустријском и касније аустроугарском влашћу били традиција Српске Православне Цркве и да су Срби у Аустро-угарској имали своје школе на матерњем језику.

Догађај је увеличала женска вокална група *Мироносице* из Суботице.

Владика бачки г. Иринеј отворио научни скуп о Србима у Угарској

Научни скуп на тему Срби у Угарској 1848 – *1918: Од Мајске до Велике народне скупштине* отворен је у петак, 2. новембра 2018. године, у свечаној дворани Матице српске. Учеснике скупа су поздравили Његово Преосвештенство Епископ бачки г. Иринеј, г. Игор Мировић, председник Покрајинске владе, г. Здравко Јелушић, председник Скупштине Града Новог Сада, и професор Драган Станић, председник Матице српске.

Обраћајући се учесницима скупа, Епископ бачки је казао да је сећање, посебно духовно, слављење живота и спасења. *Када кажемо сећање, не мислимо на обичну интелектуалну реминисценцију, на размену информација, сазнања и података о некадашњим личностима и догађајима него мислимо на живо сећање у духовном смислу, под којим ми хришћани подразумевамо литургијско сећање које значи оживљавање давних личности и догађаја.* У литургијском сећању, тајанствено и чудно, али ипак реално, постајемо савременици и саучесници догађаја које прослављамо. Истовремено, то је предокушање, антиципација будућих догађаја, навео је владика Иринеј.

У нашем данашњем контексту, усуђујем се да кажем, да овај скуп сматрам свечарским, али и озбиљним научним скупом, где као претпразништво обележавамо и славимо Мајску скупштину, као сâм празник Велику народну скупштину у Новом Саду, и као Попразништво – данашње време и нас у њему, са одговорношћу за време које нам предстоји, истакао је владика Иринеј.

Професор Драган Станић, председник Матице српске, оценио је да су научна истраживања драгоцена данас када треба да ваљано изучимо формулу опстанка у глобалном европском и светском поретку: *Што тачније и вернije схватимо природу света у којем постојимо, лакше ћемо се на међународној и свакој другој сцени изборити за достојанствени опстанак српског народа и свих народа који са Србима деле животни простор.*

Два велика догађаја, Мајска скупштина и Велика народна скупштина, међаши су и сведоци целокупне наше историје и борбе нашег народа за идентитет и слободу, оценио је господин Игор Мировић, додајући да је епилог тог времена и истрајне борбе Велика народна скупштина одржана у Новом Саду 1918. године.

Свети Сава походи Нови Сад

Са благословом Преосвећеног Епископа бачког г. Иринеја, а на молбу братства храма Преноса моштију Светог Саве у Новом Саду, Преосвећени Епископ милешевски г. Атанасије даривао је овај храм честицом моштију леве шаке Светог Саве, која се чува у манастиру Милешева.

У недељу, 11. новембра 2018. године, у Светосавском храму на Бистрици, Епископ

милешевски г. Атанасије служио је свету Литургију, уз саслужење Епископа мохачког г. Исихија, свештенства и ђаконства епархијâ Бачке и Милешевске. Благољепију празника допринео је хор Школе црквеног појања при новосадској црквеној општини *Свети Јован Дамаскин.* Мноштво благоверног народа у овом храму уткало се у духовно славље, узносећи благодарне молитве Васкрслом Господу и Светитељу Сави, нашем бесмртном пастиру и учитељу пута који води у живот вечни.

У својој беседи, владика Исихије је надахнуто позвао све верне да истрају на своме путу ка Господу и да негују, унапређују и сачувају своју веру, јер је то вера наших отаца, међу којима се уздиже најсјајнији лик Светога Саве.

По завршетку свете Литургије, обратио се и Преосвећени владика Атанасије који је поздравио свештено сабрање и рекао да радост коју Господ дарује Собом и кроз свете Његове, јесте једина постојана радост која препорађа људска срца. *Зато долазак Светога Саве, да остане међу својом децом, јесте извориште васкрситељне силе Вишњега и непресушна инспирација за живот по бесмртним начелима,* истакао је владика Атанасије.

У име братства и парохијана овог храма, благодарност Преосвећеном Епископу Атанасију упутио је настојатељ храма протонамесник Бранислав Мркић, изразивши своју веру и наду да ће нас благодат Божја, кроз ову небоземну посету оца нашег Светог Саве, преобразити и родити осећање сталног присуства Царства Божјег у нама.

Свети Сава походи народ свој

Радуј се, Храме свети,
Из Милешеве сад долети
Прах сабран са Врачара
За тебе вечног с неба дара.

Радуј се, и ти граде,
Немањића сад си престо
У теби је, Нови Саде,
Светог Саве ново место.

Радујте се и сви Срби,
Свога Оца верна чада,
Позив његов из сна буди
И спасава од муке ада.

Целив дајте светој руци,
Нек сузе ка'ну пред овај кивот,
Помози Оче у тешкој муци
Нек васкрсне нови живот.

Милешеви Ти нас води
И Косово ослободи
Откад нас из себе роди
Вавек Србље ти походи!

Протојерej Владан Симић

Епархији бачкој уручена повеља захвалности Матице српске

На *Дан добротворâ* и на дан рођења Марије Трандафил, велике доброчинитељке Матице српске, 25. децембра 2018. године, Епархији бачкој је уручена *Повеља захвалности*

Актуелности

Матице српске. У име Епархије бачке *Повељу* је примио Његово Преосвештенство Епископ мохачки г. Исихије, који је заблагодарио колегијуму Матице српске, нагласивши да нас заједничарење у општем добру и саборно промишљање о народном напретку повезују као појединце и као народ. *Нека Бог благослови ваш труд и да заједно наставимо вековну сарадњу Епархије бачке и Матице српске,* поручио је владика Исихије.

Председник Матице српске професор др Драган Станић рекао је да су односи између Матице српске и Епархије бачке добри, нагласивши да Епископ бачки г. Иринеј свагда очински брине о Матици српској. *Његов благослов и његова помоћ у активностима које су доприносиле духовним аспектима Матичине делатности живо се осећају и данас, а дубоко верујем да ће тако бити и наредне године када ћемо у договору са њим обележити осам векова Српске Православне Цркве.*

Божићни квиз у Каравукову и Чуругу

Са благословом Његовог Преосвештенства Епископа бачког господина Иринеја, на подручју Епархије бачке одржана су два божићна квиза. Први квиз одржан је 22. децембра 2018. године у Основној школи *Бора Станковић* у Каравукову, у Архијерејском намесништву оџачком.

Квиз је поздравним речима отворио протонамесник Душан Ђукић, архијерејски намесник оџачки, који је истакао значај и смисао прослављања Божића. Добродошлицу учесницима квиза, свештенству и вероучитељима пожелео је и господин Владимир Станчић, директор школе.

Квиз су организовали и водили Немања Петровић, вероучитељ у Оџацима, и Марија Ристић-Ивановић, вероучитељица у Каравукову.

Полазници веронауке показали су добро знање из катихизиса, тако да су победници заслужено добили пригодне награде. Прво место освојила је школа *Бора Станковић* из Каравукова, друго место школа *Никола Тесла* из Бачког Брестовца, а треће место припало је школи *Бранко Радичевић* из Оџака.

Други божићни квиз одржан је 23. децембра 2018. године у Чуругу, у Архијерејском намесништву жабаљском.

Учеснике квиза топлим речима пастирске љубави поздравио је свештеник Зоран Регодић, парох чурушки.

Од једанаест пријављених школа, прво место припало је ученицима из Мошорина, друго место школи из Тителa, а треће место је заузела школа из Ђурђева.

По завршеном такмичењу, награде су уручене свим учесницима, после чега је уследила трпеза љубави и међусобно дружење деце из свих школа.

Освећење антиминсâ и рукоположење у Светоархангелском манастиру у Ковиљу

У параклису Светих Отаца Атонских у манастиру у Ковиљу, 9. децембра 2018. године, Његово Преосвештенство Епископ новосадски и бачки г. Иринеј служио је свету архијерејску Литургију уз саслужење Епископа мохачког г. Исихија, свештенство и монаштво Епархије бачке.

Пре почетка свете Литургије, извршен је чин освећења антиминсâ намењених за богослужбену употребу у Епархији бачкој. У току свете Литургије, владика Иринеј је рукоположио јерођакона Јеротеја (Петровића), сабрата ове обитељи, у чин јеромонаха.

Ми смо данас, хвала Господу, осветили три стотине антиминса за потребе свих храмова у нашој Епархији, рекао је владика Иринеј, и,честитајући оцу Јеротеју ступање у свештенички чин, истакао да смо сви без Христа и Цркве Његове духовно слепи. *Једино у Цркви се осећа живо присуство Божје, без које не можемо духовно прогледати и сагледати свет око себе, своје ближње и себе саме,* закључио је Преосвећени Владика.

Обележена годишњица Рације у Бачкој 1942.

На иницијативу Епархије бачке да се обележавање погрома Срба и Јевреја у Бачкој, нарочито у општинама и селима у Шајкашкој, који се догодио током такозване Рације 1942. године, подигне на виши ниво, Покрајинска влада АП Војводине је крајем 2016. године донела одлуку о формирању Одбора за обележавање Рације у Бачкој. У претходне две године, на дан почетка Рације, 4. јануара 1942, централно обележавање овог тужног догађаја уприличено је у Чуругу и Жабљу, а ове године у Тителу. Његово Преосвештенство Епископ новосадски и бачки г. Иринеј, уз саслужење Епископа мохачког г. Исихија и свештенства Бачке епархије, служио је парастос у храму Успења Пресвете Богородице у овом месту. Обраћајући се присутним представницима покрајинских и локалних власти, потомцима жртава и свим верницима, владика Иринеј је рекао да је молитва коју смо узнели за покој душа свих невиних жртава страдалих у Тителу и широм Бачке, у зиму 1942. године, потребнија нама него њима, ради сећања и ради тога да учинимо све што до нас стоји да се такви злочини не понове. *Култура сећања није јача страна у нашој колективној народној свести. Страдале су хиљаде и хиљаде људи без икакве кривице, осим што су постојали и што нису били оне народности или било какве друге припадности, коју су бездушни окупатори сматрали допустивом. Међу тим невиним жртвама није било никаквог избора нити критеријума, – од тек рођеног детета, до човека у дубокој старости, – сви су долазили на ред џелатима. Морамо схватити да они који су били жртве, али не на путу зла него на путу добра, а поготову они који су свесно себе жртвовали на путу правде, мира и истине, не само да заслужују наше сећање него да без њих постепено постајемо духовни мртваци. После њиховог крста, после њиховог невиног погубљења, уследило је њихово васкрснуће и прослављење и њихова победа над смрћу*, додао је владика Иринеј, нагласивши да наше молитвено сећање призива на покајање и позива на помирење и праштање. *Колико год да је овај повод тужан, у нама је утеха коју нам нико не може одузети због предстојећег Рођења Христовог, јер је Он Крстом и Васкрсењем победио свако зло, а Својим страдањем дао смисао страдању невиних људи и свима обезбедио вечно блаженство у вечном Царству љубави Своје*, закључио је Преосвећени Владика.

У порти тителског храма, испред спомен-плоче са именима жртава Рације у овом месту, присутнима су се обратили г. Игор Мировић, председник Покрајинске владе, и г. Драган Божић, председник Општине Тител. Венце су положили представници Скупштине Војводине, Покрајинске владе, Општине Тител и Меморијалног друштва *Рација 1942*. Молитвеном обележавању седамдесетседмогодишњице Рације у Бачкој присуствовали су и г. Иштван Пастор, председник Скупштине Војводине, г. Милош Вучевић, градоначелник Новог Сада, г. Мирослав Илић, председник Одбора за обележавање Новосадске рације, и многи други званичници, као и верни народ Бачке. Венац са брода Речне флотиле у Тису је спустила госпођа Весна Кнежевић, председница Скупштине општине Тител, у присуству војног свештеника поручника Селимира Вагића, официрâ и војникâ Војске Србије.

Одлуком Покрајинског одбора за обележавање Рације у Бачкој, централни помен наредне године биће одржан у Бечеју.

МАЈ - ДЕЦЕМБАР 2018.

МАЈ	
29. априла - 10. маја	Учествовао у раду Светог Архијерејског Сабора.
6.	Свети великомученик Георгије, слава Саборног храма у Новом Саду; саслуживао на светој архијерејској Литургији, на којој је началствовао Митрополит загребачко-љубљански Порфирије.
12.	У Звездара театру у Београду присуствовао додели годишње награде Печат времена.
13.	У Галерији Матице српске у Новом Саду присуствовао отварању изложбе Мајска скупштина – 170 година касније.
15.	Саслуживао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Сремским Карловцима и присуствовао свечаној академији у Карловачкој гимназији поводом обележавања 170-годишњице Мајске скупштине.
16.	У свечаној дворани Црквене општине у Новом Саду примио делегацију Архангелске области Руске Федерације.
17.	Вазнесење Господње; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
19.	У Дању, у храму Светог великомученика Димитрија, узео молитвеног учешћа у годишњем парастосу блаженопочившем Епископу осечкопољском и барањском Лукијану.
21.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
22.-24.	Био у пратњи Патријарха српског г. Иринеја током посете Руској Православној Цркви, којом приликом је Патријарху српском г. Иринеју уручена награда Међународног друштвеног фонда јединства православних народа.
25.	Присуствовао седници Савета Православног богословског факултета у Београду.
27.	Духови, први дан; служио свету Литургију у Саборном храму у Новом Саду. Примио у Владичанском двору у Новом Саду архимандрита Херувима, изабраног Епископа осечкопољског и барањског.
28.	Примио у Владичанском двору у Новом Саду протојереја-ставрофора Хеикија Хутунена, генералног секретара Конференције европских Цркава.

Календар активности Епископа бачког

30.	Примио у Владичанском двору у Новом Саду Митрополита галијског г. Емануила.
31.	Присуствовао у Мастер-центру у Новом Саду отварању Генералне скупштине Конференције Европских Цркава, коју је отворио Патријарх српски г. Иринеј.
	ЈУН
2.	Одржао предавање у оквиру рада Генералне скупштине Конференције Европских Цркава.
3.	Свети цар Константин и царица Јелена; саслуживао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду, на којој је началствовао Митрополит естонски г. Стефан. У насељу Грбавица у Новом Саду освештао темеље и положио камен темељац храма Светог цара Константина и царице Јелене.
5.	У згради Патријаршије српске у Београду био на пријему код Патријарха српског г. Иринеја.
9.	У Дању, у храму Светог великомученика Димитрија, узео молитвеног учешћа у наречењу архимандрита Херувима, изабраног Епископа осечкопољског и барањског.
10.	У Дању, у храму Светог великомученика Димитрија, саслуживао на светој архијерејској Литургији поводом хиротоније Епископа осечкопољског и барањског г. Херувима.
13.	Примио у Светоархангелској обитељи у Ковиљу Митрополита запорожског г. Луку.
14.	Примио у Светоархангелској обитељи у Ковиљу чланове Српске академије науке и уметности.
17.	У крипти Спомен-храма Светог Саве на Врачару саслуживао на светој Литургији поводом хиротоније Епископа ремезијанског г. Стефана.
19.	Председавао седницом Комисије за верску наставу Владе Републике Србије у Београду.
21.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
23.	У Саборном храму у Новом Саду узео молитвеног учешћа у наречењу архимандрита Исихија, изабраног Епископа мохачког.
24.	У Саборном храму у Новом Саду саслуживао на светој архијерејској Литургији поводом хиротоније Епископа мохачког г. Исихија.
27.	Присуствовао пријему поводом петогодишњице избора Папе римског Фрање у хотелу Метропол палас у Београду.

Календар активности Епископа бачког

28.	Видовдан; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
30.	У згради Патријаршије српске у Београду присуствовао пријему кардинала Пјетра Паролина, државног секретара Свете столице у Ватикану.
	ЈУЛ
1.	Присуствовао освећењу новог седишта Међународне бискупске конференције светих Кирила и Методија у Новом Саду.
5.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
7.	Ивањдан; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
10.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
12.	Петровдан; служио свету архијерејску Литургију у Световаведењској обитељи у Бођанима.
14.	У манастиру Васкрсења Христова у Кању крстио и миропомазао унучиће др Павла Милошевића.
26.-29.	У Москви, у својству члана делегације Српске Православне Цркве, узео учешћа у прослави 1030-годишњице крштења Русâ.
	АВГУСТ
2.	Свети пророк Илија; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду и рукополижио ђакона Мирка Божића у чин презвитера.
4.	У Бачкој Паланци саслуживао Патријарху српском г. Иринеју на централном парастосу невино пострадалим жртвама акције Олуја.
6.	У Саборном храму у Новом Саду крстио и миропомазао Стојана, сина ђакона Александра Билића.
19.	Преображење Господње; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
27.	Председавао седницом Комисије за верску наставу Владе Републике Србије у Београду.
28.	Успење Пресвете Богородице; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
30.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
31.	Примио у Владичанском двору у Новом Саду Епископа осечкопољског и барањског г. Херувима.

Календар активности Епископа бачког

СЕПТЕМБАР	
10.	У згради Патријаршије српске у Београду био на пријему код Патријарха српског г. Иринеја.
11.	Усековање главе Светог Јована Крститеља; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
17.	У Српском народном позоришту отворио свечану академију Благословено наслеђе поводом прославе Патрона Епархије бачке и 300-годишњице Алмашког краја.
19.	У порти Алмашког храма у Новом Саду саслуживао на светој архијерејској Литургији поводом прославе Патрона Епархије бачке.
21.	Рођење Пресвете Богородице; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
25.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
26.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода. Присуствовао у свечаној дворани Ректората Универзитета у Београду свечаној промоцији Митрополита волоколамског г. Илариона за почасног доктора Универзитета у Београду. У згради Патријаршије српске у Београду присуствовао пријему Митрополита волоколамског г. Илариона код Патријарха српског г. Иринеја.

ОКТОБАР	
3.	У Студију „М” у Новом Саду узео учешћа у представљању другог издања књиге Селимира Радуловића Сенка осмог еона.
10.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
11.-19.	У својству члана делегације Српске Православне Цркве, учествовао у мирној посети Патријарха антиохијског Јована X Српској Православној Цркви.
22.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.

НОВЕМБАР	
1.	На Факултету политичких наука у Београду учествовао на трибини Сто година Војводине у Србији.
2.	У свечаној дворани Матице српске отворио научни скуп Срби у Угарској: од Мајске до Велике народне скупштине.

Календар активности Епископа бачког

3.	У Саборном храму у Новом Саду крстио и миропомазао Ђорђа, сина ђакона Мирослава Николића.
6.-7.	Учествовао у раду Светог Архијерејског Сабора.
9.	Присуствовао прослави 100-годишњице завршетка Првог светског рата у организацији Надбискупије београдске.
12.	У просторијама Радија Беседа у Новом Саду дао интервју за емисију Архипастир (Телевизија Сојуз).
14.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
15.	У Студију „М" у Новом Саду отворио свечану академију поводом прославе славе Новог Сада.
16.	Ђурђиц; у Саборном храму у Новом Саду служио свету Литургију поводом градске славе. У Градској кући у Новом Саду присуствовао прослави славе Новог Сада.
20.	У Светоархангелској обитељи у Ковиљу, у склопу славског вечерњег богослужења, постригао у монашки чин искушенике Данила Стрику, Зорана Матићевића и Милована Кргића, давши им имена Пајсије, Јован и Серафим.
21.	У Даљу, у придворном параклису Светог првомученика и архиђакона Стефана, присуствовао светој Литургији поводом прославе Крсног имена Епископа осечкопољског и барањског Херувима.
24.-25.	У Новом Саду присуствовао свечаностима поводом прославе стогодишњице завршетка Великог рата и присаједињења Војводине Краљевини Србији.
28.	У згради Патријаршије српске у Београду учестововао у раду седнице Одбора Светог Архијерејског Сабора за Косово и Метохију.
29.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода. Учествовао у раду седнице Извршног одбора Организационог одбора за прославу 800-годишњице самосталности Српске Православне Цркве. Учествовао у раду седнице Великог Црквеног суда.
30.	Примио у Владичанском двору у Новом Саду проф. др Драгана Станића, председника Матице српске.

Календар активности Епископа бачког

ДЕЦЕМБАР	
4.	Ваведење Пресвете Богородице; у Световаведењској обитељи у Бођанима, поводом храмовне славе, служио свету Литургију током које је чином мале схиме постригао искушеника Душка Мирића, давши му име Тихон.
9.	У Светоархангелској обитељи у Ковиљу извршио чин освећења антиминса и у току свете Литургије рукоположио јерођакона Јеротеја у чин јеромонаха.
11.	Учествовао у раду научног скупа *Осам векова аутокефалије Српске Православне Цркве – историјско, богословско и културно наслеђе* на Богословском факултету у Београду.
12.	У згради Покрајинске владе у Новом Саду учествовао у раду седнице Организационог одбора за обележавање Рације у Бачкој. Примио у Владичанском двору у Новом Саду свештеника Петра Сороку из Словачке.
17.	Примио у Владичанском двору у Новом Саду свештеника Владимира Вукашиновића из Београда.
19.	Никољдан; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
24.	Учествовао у раду седнице Извршног одбора Организационог одбора за прославу 800-годишњице самосталности Српске Православне Цркве.
25.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
26.	Примио у Владичанском двору у Новом Саду професора Атанасиоса Папатанасиуа из Грчке.
29.	У Владичанском двору у Новом Саду, поводом божићних празника, дао интервју за Телевизијску продукцију Епархије бачке.

Светињама у походе

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА БАЧКА

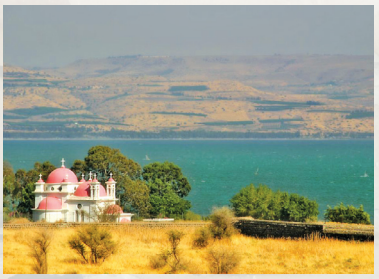
СЛУЖБА ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ ЗА ПОКЛОНИЧКА ПУТОВАЊА

СВЕТИЊАМА У ПОХОДЕ

ОРГАНИЗУЈЕ ХОДОЧАШЋА У

СВЕТУ ЗЕМЉУ

ЈЕРУСАЛИМ, ВИТЛЕЈЕМ, НАЗАРЕТ, ЈЕРИХОН, КАНА ГАЛИЛЕЈСКА

ОД 28. ЈУНА ДО 5. ЈУЛА 2019.

И

РУСИЈУ

МОСКВА, САНКТ ПЕТЕРБУРГ, ОПТИНА,
СЕРГЕЈЕВ ПАСАД, КРОНШТАТ, ПЕТЕРГОФ

ОД 3. АВГУСТА ДО 11. АВГУСТА 2019.

Пријаве и остале информације на телефоне:
064 12 93 616 и 021 52 60 68

СЛУШАЈТЕ НАС!
Наш глас сведочи о сусрету Цркве и света

БЕСЕДА
Радио Православне Епархије бачке, Нови Сад - 91,8 MHz

БЕСЕДА
91,8 MHz

ТАВОР
Радио Црквене општине Бачка Паланка - 95,1 MHz

РАДИ ТАВОР 95,1 MHz

БЛАГОВЕСНИК
Радио Црквене општине Сомбор - 95,7 MHz

РАДИО „БЛАГОВЕСНИК"
95,7 Mhz

СЛАВОСЛОВЉЕ
Радио Црквене општине Суботица - 90,7 MHz

90,7 MHz РАДИО СЛАВОСЛОВЉЕ

Радујмо се заједно!

ПОМОЗИМО ИЗГРАДЊУ ХРАМА У МАНАСТИРУ ВАСКРСЕЊА ХРИСТОВА НА СУНЧАНОМ БРЕГУ У КАЋУ

Текући рачун код Војвођанске банке А. Д. Нови Сад
број 355-1089360-75